NAUJIENOS — PART 2 — Chicago 8, Ill. — Šeštadienis, Spalio-October 22, 1960

Naujienų Antroji Dalis

NR. 541 CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS XVI METAI

ALEKSAS AMBROSE

Copyright 1960

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

(Tąsa)

1910 m. vasario mėnesį Hull House patalpose vaidino "Kas Nuveiks". Režisavo M. Dundulienė. Gruodžio mėnesį suruošė koncertą.

Choro valdyba mokėdavo kompozitoriui M. Petrauskui po $5.00 už dainelių sukomponavimą.

Pirmutiniai choro vedėjai buvo: Jonas Katilius, Strumskis, P. Sarpalius, Mereckis ir kiti.

Veik per dešimt metų choras nenuilstamai dirbo. Dainos buvo pritaikytos tų laikų dvasiai ir reikalavimams. Dažniausiai dainuodavo revoliucines dainas. Vyrų choras per visą savo gyvavimo laiką pajvairindavo beveik visus progresyviškus parengimus, prakalbas ir išvažiavimus. Visuomet aukodavo savo laiką idėjoms.

Bolševikiškai audrai užėjus, choras buvo priverstas likviduotis ir neveikė per keliolika metų. Besirengiant prie 25 metų Pirmyn Choro jubiliejaus, Vyrų Choras vėl sūsiorganizavo, kad galėtų dalyvauti Pirmyn Choro parengime. Po parengimo kilo sumanymas palaikyti chorą ilgiau. Jis dar veikė keliolika metų, bet netrukus vėl pakriko.

Prieš Antrąjį Pasaulinį Karą choras buvo pakrikęs. Užėjus karui, kultūrininkai matė reikalo vėl jį atgaivinti. Štai ką X. S. rašo Naujienose:

"Štai ir Senoji Gvardija, Chicagos Lietuvių Vyrų Choras vėl sugrįžo prie savo užduoties ir ruošiasi prie žiemos parengimų.

"Karo našta palietė ir menininkus, nes iš jaunosios kartos, kaip pav. garsaus ir didelio Pirmyn Choro, kuone visi vyrai tarnauja Dėdei Samui, o kurie dar pasiliko, tai laukia pašaukimo, ir galima tikėtis, kad daugeliui panašių meno ir kultūros mėgėjų teks daryti pertrauką iki užsibaigs karas.

"Senesniesiems, nors nereikia eiti į kariuomenę, tenka dirbti apsigynimo darbą. Ilgos ir nepalankios valandos daugeliui trukdo lankytis į dainų pamokas.

"Štai ir Chicagos Lietuvių Vyrų Choro, kuris susideda iš senų gražaus būrelio meno mėgėjų, keletas nebegali dalyvauti, nors ir turėdami geriausius norus dainų mokintis. Tačiau atrodo, kad šį sunkumą galima nugalėti. Galima šio Choro eiles papildyti, nes Chicaga yra pilna senų meno mėgėjų. Tad gi Chicagos Lietuvių Vyrų Choras, vienas seniausių chorų, kviečia į talką palaikyti tą kultūros darbą, kol jaunuomenė bus paliuosuota iš kariuomenės".

Karui pasibaigus, choras pakriko. Pabaigoje Vyrų Chorui vadovavo Kazys Steponavičius.

Chicagos Lietuvių Draugija

Originalus Draugijos vardas buvo — Chicagos Lietuvių Draugija Savitarpinės Pašalpos. Toks ilgas vardas pasirodė nepraktiškas, tai jo galūnė buvo "nukirsta".

"Metrikai" rodo, jog Draugija buvo įsteigta 1909 m. vasario 23 dieną Balkevičiaus svetainėje, 823 N. Marshfield Ave. Organizacijos sumanytojas buvo Petras M. Kaitis, žymus tų laikų Chicagos lietuvių veikėjas. Jis gyveno šiaurvakarinėje miesto dalyje ir ten biznį vedė.

Į steigiamąjį susirinkimą buvo pakviesti ir dalyvavo šie asmenys: Petras M. Kaitis, Petras Galskis, Julius Mickevičius, Kastantas Kairis, Antanas Miliauskas, Antanas Petrulis, Antanas Gricius, Vincas Česna, Stanislovas Šakis, Boleslovas Petrulis, Ferdinandas Derbutas, Juozas Petkus, Antanas Juška, Kastantas Pocevičius, Jonas Tumosa, Jonas Katilius, Antanas Kalnis, Augustinas Kalnis, Vincas Rutelionis, Antanas Jasinskas, Petras Remeikis, Jonas Andriulaitis, Vincas Pranaitis ir Vladas Mačiulis.

Steigiamajame susirinkime dalyvavo 24 asmenys, kurie ir tapo nariais. Iš jų du dar ir šiandien tebėra Draugijos nariais. Būtent: Jonas Katilius ir Antanas Miliauskas.

Steigiamasis susirinkimas į laikinąją valdybą išrinko šiuos asmenis: P. M. Kaitį pirmininku, Julių Mickevičių sekretorium ir Petrą Remeikį iždininku.

Įdomu dabar bus susipažinti su įsteigtos organizacijos tikslais. Tai juk buvo savo rūšies programa, kuri nustatė Draugijos siekimus, tikslus bei iš viso veikimo gaires. Štai kas Draugijos buvo numatyta veikti.

(Bus daugiau)

Dienų Skeveldros

1.

Dar kartą grįškime į "Naują rusifikacijos bangą okupuotoje Lietuvoje". Buvau beketinąs prasukti pro šalį. Bet štai to pat "Draugo" skiltyse užtikau pasikalbėjimą su St. Snarskiene "Kaip atrodo šiandien Biržai".

Ir skaitome: Kad būtų galima įvairius kasdieninius okupuotos Lietuvos gyvenimo įvykius dabar viešai atskleisti, pamatytum, kad didelė dalis lietuvių, net ir aukštas pareigas užimančių, yra taurūs patriotai ir, kad per ilgus sunkios okupacijos metus pasikeitė tik Lietuvos išviršinis vaizdas, gi savo dvasioje lietuvių tauta namuose tebėra tvirtai lietuviška.

O "svarbus pranešimas neseniai lankiusio Lietuvą" skelbė Lietuvą kone kapuose. Negera yra pavojų neįvertinti, bet bloga ir pervertinti, nes tada iš anksto palaužiama valia priešintis, spirtis, kovoti.

"Pranešime" eilė tikrai nelogiškų teigimų:

1. "Vilniaus kraštas didžiausioje slavėjimo grėsmėje"

2. "Vilnius žmonių atžvilgiu nebeatpažįstamas. Lietuvių 33%..."

Dėl punkto Nr 1 galima paklausti: — kada (lenkų ar dabartinės okupacijos metu) lietuviškesnė Pabradė, Maišiogala, Turgeliai, Paberžė, Lentvaris, Trakai ir eilė kitų vietovių, kada?

O dėl punkto Nr 2 trumpa užuomina: — Gal tik Gedimino laikais tegalėjo Vilnius būti lietuviškesnis!

Manding, tenai, anapus geležinės uždangos, ginama Lietuva ir visa kas lietuviška, ginama visur ir visada ir ne visur pralaimima. *Nenuvertinkime tautos kovos ir ryžto užu savo veidą ir savo žemę!*

Kai grįžo arch. A. Varnas, viešbutį "Vilnių" tarė lietuvišką esant. "Pranešime" rašoma: "tarnaitės kalba tik rusiškai". "Gatvių pavadinimai visur 2 kalbom". Gerai tai V. Rastenis pastebi, kad "dar visai neseniai iš maždaug 600 Vilniaus gatvių vardų 65 ar 70 buvo kitoki, negu buvo nustatyta 1939 metais". Faktas, kad parašai Vilniuje neseniai buvo dvejopom raidėm (lietuviškom ir rusiškom), bet — faktas! — vien lietuvių kalba parašyti.

Beje, baikime ir lietuvių 1944 m. vasarą visiško ištirpimo "legendą". Ją, deja, pakartojo ir arch. Varnas. "Legendą" kūrė — sukūrė du broliai slavai: gen. Wilk (lenkų AK vadas Vilniaus apygardai) ir "generalisimas" Stalin. Tą "legendą" parvežęs Mizara sklaistė į visas šalis, norėdamas pateisinti rusų apsėdimą visuose raktiniuose postuose.

Bendra išvada: *tikslinau su žiniomis iš anapus!*

2.

Kur akimi beužmestum, skardus ir giedras Amerikos ruduo. Kokia gili, kaip ir dangus, prerijų tyla, ir tas laukų spalvų įvairus žydėjimas! Ne, ne, daugiau jokių ("sunkiai viršinamų") temų! Paviršium, kaip vėjas ant ežerų, ar besklaistant lyg žurnalą kur nors laukiamajame kambaryje. Taigi, "dienos nuoramiui" ir skiriama likusios šios dienos "skeveldros".

Pradžiai keletas nekaltų klausimėlių.

a) Pernai (pavasariop) pasirodė žinutė, kad netrukus pasirodys "Literatūros Lankai". Jau ir šįmet eina į pabaigą, o nėr "Literatūros Lankų". Argi ir... žemininkai nebejaučia po kojomis... žemės?

b) Per I ir II liet. architektų ir inžinierių suvažiavimus žadėta išleisti A. Varno (dailininko) "Kryžių" nauja laida. Kas šiuo reikalu kalbėta per šįmetį suvažiavimą?!

c) Kuris mūs laikraštis (ir kol. žurnalistas?) gėrėjosi Aragono "Didžiąja Savaite"? Ir tarė, kad tai "Dr. Živago" Nr 2. Kodėl tas kol. žurnalistas neužsimena apie to paties Aragono knygą "Aš atidengiu kortas", ir kodėl nutylima apie Aragono (arogantišką) bičiulystę su psichopatu F. Castro?!

d) Rašoma, kad br. Vailokaičių namuos (perėmus juos rašytojų žiniai) nerasta... lietuviškų knygų. Nuostabu? Ne. Tai patvirtinimas senos tiesos, kad turtas nėra kultūros rodyklė. Ak, kiek mes turime pra turtėjusių tremtinių ir kiek pas juos rastumėm lietuviškų knygų?!

e) išteks "pavyzdžių" iš gyvenimo "tautine forma".

3.

Į "užsienius" sukime vairą. Ir foto aparatą.

a) Ar beatsimenate II Pasaulinio karo metu garsią "Hitlerjugend" dainą:

"'Mes žygiuosime toliau, tol, kol viskas pavirs pelenais. Šiandie mums priklauso Vokietija, o rytoj — visas pasaulis".

Šią dainą ir jos autorių Hansą Baumanną pasaulis prisiminė pernai (ar šįmet? Duodu nikelį, jei kas įspės!), kai V. Berlyne Gerhard Hauptman n'o premija paskirta kažkokiam Westrum'ui. Pasirodo,

(Tęsinys 2 psl.)

M. BIRŽIŠKA

Iš Vilniaus lietuvių gimnazijos pirmojo darbymečio

(Tesinys)

Kokis bebuvo ir bebūtų tolesnis mūsų gimnazijos likimas — 1921 m. spalio 1 d. išvarymas iš lukiškinių patalpų ir gruodžio mėn. susigrudimas Pilypo gt. siauruose 4 aukštų namuose, vėliau Varnų gt. (Ad. Jakšto); priverstinis vardo keitimas (1921 m. spalio mėn. lenkų administracijos spiriami buvome priversti nustoti vadintis I Vilniaus vyrų gimnazija, tad išdidžiau pasivadinome "Vytauto Didžiojo Gimnazija", vėliau dar visaip mūsų vardą galingieji "globėjai" mums iškraipo (pirmojo direktoriaus su mokytojų grupe 1922 m. vasario mėn. ištrėmimas, daugelio mokytojų netvirtinimas arba traukimasis į lengvesnes sąlygas, o svarbiausia visokių Vilniaus okupantų — kapsukinių, pilsudskinių, želigovskinių, stalininių, hitlerinių, chruščiovinių — mokyklų tvarkymas ir pertvarkymas, programų kraipymas ir iškraipymas, mokytojų ir mokinių auklėjimas ir perauklėjimas, — kas padaryta — padaryta, to joks velnias nebeišgrauš.)

V.

Ir stoja dabar ties manim tos mano ne tiek gal vestos, kiek gyventos mokyklos kaikurie 1915-1922 m. įvykėliai ir brangūs veidai, kurių kiti priklauso labiau pasireiškusiems Lietuvos politikoje arba tautinėje mūsų kultūroje asmenims. Čia jau 1918 m. baigiantis mokinių vieno po kito pasitraukimas į ėmusią organizuotis Lietuvos kariuomenę, ir 1919.I.5 mano atsisveikinimas su išvykstančiu pirmu jos būriu. Juk ir 1926 m. perversmo, visuomenėj nevienodai vertinamo, užuomazga buvo 5 jaunų karininkų sambūryje, kurių tarpe trys — Antanas Mačiuika ir du broliu (Juozas ir Kazys) Matulevičiai — yra buvę mūsų Vilniaus gimnazijos mokiniai. Dar 1918 m. rudenį mokiniai Petras Jurgelevičius (Jurgėla), minėtasis A. Mačiuika ir kiti įkūrė mūsų gimnazijoje pirmąją Lietuvos skautų organizaciją, kurią daug vėliau plačiai išgarsino žinomasis Pr. Žižmaras.

1919 m. sausio mėn. ašmokai Stasys Putvinskis, Tadas Aleknavičius ir dar kas ėjo į bolševikinį karo revoliucinį komitetą reikalauti, kad būtų paleistas suimtasis gimnazijos direktorius; žinoma, komitetas juos išvarė. Ašmokai gelbėjo jį nuo lenkiškų bausmių, drauge su juo šluodami sniego kruvas nuo šaligatvių, o mokytojai nuo policinio jo baldų pardavimo, sumesdami lenkų reikalaujamą piniginę pabaudą, kurią jis buvo atsisakęs mokėti. Man jau Vilniuje nebedirektoriaujant, 1922 ar 1923 m. rudenį buvę mano mokiniai Juoz. Čiburas, Mikas Vaidyla ir kiti, savotiškai užstodami mano garbę, Kaune sudegino savo susirinkime kun. Skruodžio prieš mane išleistą brošiūrėlę "Biržis". 1921 m. spalio 1 d. mano vos buvo sulaikyti mokiniai nuo susirėmimo su lenkų policija (bet ne nuo jos kumščių), kai ši apsupo mūsų gimnaziją ir mėtė iš jos patalpų, nutraukdama jų giedamą "Lietuvą tėvynę mūsų", į ką savo skirtame tam atžymėti eilėraštyje jaunas pasimiręs mokinys V. Matulevičius vyriškai atsikirto: "Vistiek užbaigsim savo himną".

Ne vienerius metus ėjo gimnazijos sienose mokinių "Trimitas" su V. Valterio rašiniu iš astronomijos srities ir kitų straipsniais, kaip ir įvairūs paskirų klasių trumpaamžiai laikraštėliai. Dar ilgiau, 1919-1927 m. veikė mokinių meno kuopelė "Milda", mokytojų remiama ir plačiai išsišakojusi, su savo vadu dainų mokytoju Ant. Krutuliu ir veikliais dalyviais mokiniais Vincu Uždaviniu, Miku Vaidyla, Al. Vileišyte (vėl. Deveniene) ir kitais bei kitomis, su lenku konfiskuotu 1924 m. "Mildos" almanachu. O gi dar 1920 m. mokinių gelbėjimas patekusių lenkų nelaisvėn lietuvių kareivių, dėl ko ypačiai nukentėjo gimnazijos raštininkas, populiarus mokinių tarpe "komendanto" vardu Tadas Aleknavičius.

Prisimena man 1920 I 27 popiežiaus vizitatoriaus arkivyskupo Achillio Ratti (vėl. popiežiaus Pijaus XI) drauge su Vilniaus vyskupu J. Matulaičiu-Matulevičium apsilankymas mūsų gimnazijoje, kur aš lietuviškai, o kun. Čibiras lotyniškai jį pasveikinome ir mokinių choras sudainavo arkivyskupui labai patikusių lietuviškų dainų. 1920 m. Vasario 16 d. atžymėjimas mano pranešimu ir visuomenės sveikinimu tuomet Vilniuje buvusio ir pas mus apsilankiusio gen. Silvestro Žukausko. Arba 1921 m. gegužės 1 d. susirinkimas su kun. M. Reinio paskaita apie tos dienos atžymėjimo prasmę.

Būtų dar daug, daug gimnazijos dalykų ir dalykėlių, malonių ir nemalonių, saldžių ir rūgščių, bet šiam kartui bene bus jau gana. 1922 m. vasario mėn. drauge su broliu Viktoru lenkų tremiamas iš Vilniaus (brolis Vaclovas dar 1920.X.9 pėsčias iš Vilniaus išėjo, nebenorėdamas dar kartą lenkų kalėjime tupėti ir man paskiau aiškindamas: "sėdėjau to laidoko Pilsudskio kalėjime — dar šiaip taip, bet paršyvo Želigovskio būti kalinamas tai jau nenoriu"; mane ištrėmus ir mano žmona po kelių mėnesių lenkų iš Vilniaus buvo išstumpta), palikau gimnazijoje 19 klasių su 500 mokinių, puikiu direktorium Marc. Šikšniu ir gražiu mokytojų sąstatu. Tik dar brolis Viktoras tebesipurto prisimindamas, jog buvau jį privertęs paišybos mokyti, ir juokiasi, jog jį gavęs pavaduoti kun. M. Reinys fiziką bedėstydamas.

VI

Pabaigai leisiu sau dar kiek, be jau minėtų, mokinių vardų priminti, tiek iš baigusiųjų gimnaziją, mano metu išleistų dar be kvotimų (vėliau kvotimai buvo įvesti, dar su lenkų švietimo įstaigos atstovais — prof. St. Konscialkovskiu ir prof. J. Otrębskiu), tiek ir dėl įvairių priežaščių jos nebaigusių. Astronomas ir mokytojas Antanas Juška, prancūzų kalbos mokytojas Alf. Šiménas, gavęs Vilniaus gimn. brandos atestatą be kvotimų ir Kauno "Aušros" gimn. iš kvotimų leitenantas Leonas Valkūnas, mokytojas Mečys Mačernis, bolševikinis tardytojas Jurgis ir bolševikinis teisingumo min. Kęstutis Domaševičiai, Vilniaus univ. prof. Ant. Minkevičius, matematikos mokytoja Marė Muralytė, gydytojas Vincas Kauza, lituanistė Marė Krigerytė (Skardžiuvienė), bibliotekininkė Birutė Vileišytė (Tursienė), Laimutė Graužinienė ir Gražina Sirutienė Šlapelytės, žurnalistas Rapolas Mackevičius (Mackonis), Vilniaus univ. fizikos prof. Enrikas Horodničius, politinių bylų advokatas Antanas Juknevičius, folkloristas Alfonsas Bielinis, Kostė Stašytė (Juknevičienė), lituanistė Kl. Horodničiutė (Ostrębskienė), tarybinės Lenkijos ministeris Turkijoje, Italijoje Jonas Kęstutis Drūtas (Druto), bolševikinės "Tiesos" žurnalistas Karosas, karo kapelionas kun. Kazys Juška, tapytojas Adomas Smetona, Elena Smetonaitė (Raštikienė), konsularinis darbuotojas Viktoras Čečėta, istorikas Simas Sužiedėlis, lituanistas Juozas Sužiedėlis, poetas Stasys Santvaras (Zaleskis), kūno kultūros mokytoja ir bibliotekininkė Jadvyga Kazlauskaitė, skautų veikėjas, Švenčionių aps. viršininkas Mykolas Kukutis (Kivlevičius), lietuvių teatro organizatorius Juozas Kanopka, pavojų nebojęs ir ėjęs savo keliu patriotas, daug gavęs kentėti ir Chicagoje mirtinai suvažinėtas Vytautas Druskis.

Bet kuris vilnietis gali šį sąrašą savo žiniomis papildyti arba ir pratęsti į tuos Vilniaus lietuvius gimnazistus, kurie ten stojo ir mokėsi jau nebe mano laikais.

Los Angeles
Kalifornijoje
1960.9.16

Dienų Skeveldros...

(Tęsinys iš 1-mo psl.)

kad Westrum tai Hans Baumann.

Bet be reikalo džiūgauna "Pergalė". Jei imti PEN Clubų statistiką, tai 69% nacių rašytojų priglaudė... Maskva.

b) Ceilono "dūsaujanti našlikė" "suvalstybino" (konfiskavo) 2 didžiuosius spaudos koncernus. Nepakentė, vargšė, kritikos.

Senas spaudos (opozicinės!) "rėmimo" (prie sienos) būdas! štai Robert St. John savo knygoje "Foreign Correspondent" (1960 m., Londone) aprašo, kaip Rumunijos (prieš II Pasaulinį karą!) fašistinis Legijonas "sutvarkė" liaudininkų vadą ir žinomą žurnalistą prof. Iorgą. Nagi, pagrobė, išvežė už miesto ir — į vidurius (aišku, pro burną) sukimšo kelis egzempliorius jo redaguojamo laikraščio. Po to kai nebegyvas jau "skuto" (rovė plauką po plauko), "valė" kūno galūnes (aišku, durtuvų ašmenimis) ir tt. ir tt.

c) Vienas lenkas humoristas (gal pažįstate: Wieslaw Brudzinski) rašo:

"Blogą eilėraštį dar galima būtų pakęsti, jeigu jis nesukeltų tiek blogų recenzijų".

"Seniau tikėjau gerais draugų linkėjimais. Dabar esu ateistas".

d) ir tt.

Koks gražus ruduo, ir šaukia prerijos!

J. Cicėnas

Siunčiu CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJAI, 1739 S. Halsted St., Chicago 8, Illinois, $5.00 čekį spausdinamai Aleksо Ambrose knygai CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA. Prašau mane skaityti šios knygos rėmėju. Kada baigsite spaudos darbą, tai man priklausantį knygos egzempliorių prašau pasiųsti tokiu adresu:

Vardas ir Pavardė .....

Numeris ir gatvė .....

Miestas ir valstybė .....

Data ..... Parašas .....

JEI NORI ŽINOTI IR MATYTI KAS DEDASI VISAME PASAULYJE, — SKAITYK DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

PILKŲ STASYS

Gydytoją ir kultūrininką Dr. D. Pilką prisimenant

(Vietoje gėlių ant kapo).

Gydytojas ir kultūrininkas Dr. Domininkas Pilka, šią vasarą staigiai miręs Bostone, paėjo iš neperskaitlingiausios, labiausiai rytų Aukštaitijoje susitelkusios, Pilkų giminės. Šiaip toji pavardė bei giminė Lietuvoje nebuvo plačiau paplitusi. Daugumas šios padermės atstovų gyveno Ukmergės apskrities Kurklių, Balninkų, Aluntos, Kovarsko bei Želvos valsčiuose. Buvusios Pavardžių atlietuvinimo komisijos duomenimis, tik viena Pilkų šeima radosi apie Šiaulius, dar kita — Žemaitijoje, gi pats lizdas buvo susispietęs Aukštaičiuose.

Domininkas Pilka gimęs buvo Galų kaime, Ukmergės apskrityje. Jo tėvas, regis, yra buvęs kalvis ir mažažemis ūkininkas.

Pilkai masiškai tebuvo vadinamieji "vidutiniokai", pusvalakius ar ir mažesnius žemės plotus tedirbę. Tepažinau tik vieną vienintelį Pilką, kuris prasiplėtė iki 60 hektarų. Bet ansai tokį veržlumą ar tik ne iš motinos paveldėjo.

Žemdirbiai būdami, Pilkai rodydavosi linkę laikytis senovės, t. y. buvo konservatyvūs, šnekėdavo būdingomis aukštaičių tarmėmis, lenkiškai ar rusiškai nelabai suprasdavo, pasižymėdavo ramiais būdais ir taikingu su kaimynais sugyvenimu. Šiaip gi iš aplinkos menkai tesiskirdavo.

Aukštesnių mokslų paragavę, ar netgi kareiviavimą Rusijos anuometiniuose didmiesčiuose atlikę, jaunosios Pilkų giminės atžalos veikiai persimdavo gyvenimo pažanga, tap davo liberališkesni. Įsijungę į lietuvišką kultūrinį gyvenimą, būdavo, jei jau ne ryškūs, tai bent veiksmingi ir neblankūs. Taip pat charakteringa, jog, tie nuo žemdirbystės atitrūkę žmonės, net ir išore bei polinkiais virsdavo savotiškais "aristrokatais", lyg išviršinio ar net ir vidinio "kilnumo" atstovais, tartum "poniškumo" pavyzdžiais. Beje, ir Dr. Domininkas Pilka iš pirmo žvilgsnio galėjo sudaryti panašų įspūdį, lyg ir jis būtų buvęs tokią metamorfozę pakėlęs.

Pilkai — ūkininkai, kaip taisyklė, buvo tvarkingi, darbštūs ir ištvermingi, nors be ypatingos iniciatyvos; jokiems menams nelinkę, estetiniais polinkiais nepasižymėdavo. Mokslų gi pasiekę, darosi imlūs, ekspansyvūs, rodo raštui, ir netgi rašymui, palinkimus, aistringai pamėgsta meną, pasižymi dailiajai knygai silpnybėmis, parodo nemenkus organizacinius sugebėjimus. Pilkai — inteligentai, mano stebėjimu, būna tolerantiški, nors ir rodosi kaip individualistai. Jie nėra linkę pataikauti ar kuriai politinei dokrinai aklai nusilenkti, dėl smulkmenų nekovoja, pavydo jausmo ar intrigoms palinkimų neturi. Ypatingai kratosi konservatizmo ir noriai nusilenkia idealizmui. Minimi būdo bruožai, man ding, nebuvo svetimi ir velioniui Dr. Domininkui Pilkai.

Paeidamas iš Trakinių-Balninkėlių Pilkų lizdo, vaikystėje esu girdėjęs ir apie Galų Pilkų giminės atšakojimą. Nors nebeprisimenu, ar tame Galų kaime kada esmi buvęs, tik iš savo tėvo apie anuos Galų Pilkus tikrai esu girdėjęs: tėvas juos minėjo su pagarba. St. Michelsono nekrologe "Keleivyje" skaičiau, jog Domininko tėvas buvęs kalvis. Vadinasi, jau amatininkas, kuo kiti Pilkai sodžiaus būtyje nepasižymėdavo: jie buvo pratę tik sėti, arti, akėti, o ne noragus kalti ar arklius kaustyti. Apie kalvio amatą čia užsimenu todėl, kad tasai darbas reikalauja ne vien fizinės jėgos, bet ir apgalvojimo ir, sakyčiau, nemenko ramumo. Gal, paveldėjimo keliu, ir Dr. D. Pilka iš tėvo buvo įgavęs mąstymo ir susivaldymo, rimties kiekvienoje valandoje išlaikymo ypatumus.

Ankstyvesnieji su Domininku Pilka susitikimai

Dr. Domininką Pilką, anuomet dar medicinos mokslų studentą, gavau pažinti 1927 ir 1928 metais, kai vasaras leidau nuoširdaus bičiulio Dr. Anthony L. Kapochy (Kapočiaus), Amerikoje gimusio lietuvio, globojamas ir lepinamas. Domininkas anų vasarų metu dirbo K. Šidlausko vaistinėje: pardavinėdavo vaistvandenis, ledus bei kitokius nemediciniškos paskirties gaminius. Vienos popietės metu mudu su Domininku, atmenu, ilgokai vaikščiojome žaviaisiais Bostono parkais, o tos ekskursijos metu mus uoliai fotografavo vietos lietuvis Petrauskas. Tos nuotraukos pasiliko buvusiam manajam Kauno bute ir, galimas dalykas, yra žuvusios. Nors toji bendravimo su Domininku Pilka diena dar tebėra ryškiai užsifiksavusi mano atmintyje.

Velionis anąsyk padarė iki šiol nesugriaunamą įspūdį: koks būdingas ir, sakyčiau, tobulas Pilkų giminės atstovas! Aukštas, taisyklingų ir patrauklių veido bruožų, garbanotais šviesiais plaukais, plona, gražiai išlenkta, nosis. Kalboje negarsus, susivaldąs, gal net mažai šnekus, tik savo mėlynomis akimis aštriai sekąs aplinką.

Vėliau, ar tik ne 1933 metais, — su Dr. Domininku Pilka susitikau jau Kaune, kai jis su kitu lietuviu gydytoju (Weiksner (?), iš Worcester, Mass., studijų tikslais lankėsi Europoje. Jiedu užklydo ir Lietuvon, kur stebėjo profesorių Kuzmos ir Kanaukos chirurginės technikos atsiekimus. Menu, jog porą sykių buvome su Dr. Domininku susitikę, kartą vakarieniavome "Metropolio" restorane. Apie Kauno medicinos profesijos žmones velionis atsiliepdavo palankiai, su neslepiama pagarba.

Po to, netikėtai porą sykių pasimatėme jau Čikagoje, kai buvo atvykęs kažkuriais asmeniniais reikalais ir dalyvavo SLA suvažiavime. Tai ir visi manojo bendravimo su velioniu anktyvesnieji etapai.

Paskutinieji su velioniu pasimatymai

Bostone neperseniausiai viešėdamas, birželio 15 d. popietės metu aplankiau ankstyvesnių dienų pažįstamą, tolimą giminaitį gydytoją Domininką Pilką. Tas mandagumo vizitas užsitęsė apie keturiasdešimt minučių, nes šeimininkas norėjo supažindinti su savo žmona, kuri tuo metu buvo išvykusi į Bostono vidurmiestį ir netrukus turėjo grįžti. Mudu šnekėjome įvairiais klausimais. Tarp kitko, Dr. Domininkas, aprodęs savo rezidencijos trijų aukštų pastato — žemutinius kambarius (buvau nugirdęs, jog tai vienas prabangiausių namų, kokius Bostono pietinės dalies lietuviai turi), prasitarė, jog norėtų kaiką, kas tuose namuose esama, palikti Lietuvai! Mintis sukėlė manyje šiltos nuostabos įspūdį.

Prisimenant nepertolimą Čikagoje prieš kelis metus susitikimą, Dr. D. Pilka pasirodė ryškiai pasikeitęs: plaukai baltutėliai, kiek šunkiau pajudąs, lyg ir apatiškai nusiteikęs. Vidiniai, buvo guvus, tačiau, tartumei, kažkuo slėgiamas. Žinojau, jog neseniai jam teko pergyventi nemalonumas: buvo pynės darytos jo išlaikomus bei tvarkomus senelių prieglaudos namus uždaryti. Kadangi sklido gandai, jog tai galėjo būti pavydo ar kurio panašaus akstino iššauktas veiksmas, apie įvykį atsargiai užklausiau Dr. Domininką. At-

(Tęsinys 8-me pusl.)

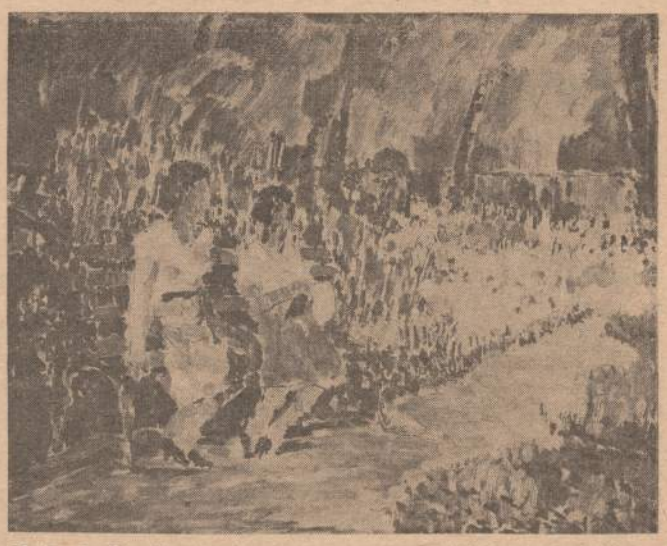

Dail. J. Paulienius *"Vasarą parke".*

— *Čiurlionio Galerijoje* Chicagoje pirmoji rudeninė dailės paroda bus dail. Juozo Paulieniaus 60 metų amžiaus sukakčiai paminėti, atidaroma lapkričio mėn. 5 d. Dailininkas išstatys 30 vėlesnių ir 10 anksčiau atliktų kūrinių. Parodą rengia kultūrininkų būrelis.

LABAI SVARBI ŽINIA

LIEČIANTI PINIGŲ SIUNTIMĄ Į TSSR.

Mes Garantuojame specialų kursą 10 rublių už vieną dolerį iki šių metų pabaigos

Po sausio 1 d. 1961, Jūsų giminės ir draugai gaus mažiau rublių už kiekvieną dolerį. Pasinaudok tuo labai prielankiu kursu DABAR. Siųskite kiek galėdami dažniau. Expresu persiunčiama per 2 savaites. Išmokama pilnai, be jokių atskaitymų. Jokių muitų ar mokesčių siunčiamiems pinigams. Pakvitavimas jums atsiunčiamas. Visi mokėjimai pilnai garantuoti. Jūs galite siųsti bet kokią sumą. Prašome suteikti mums pilną vardą ir pavardę, o taip pat adresą gavėjo — TSSR.

Persiuntimo mokestis:

Iki $50.00	$5.00
Iki $100.00	$10.00
Iki $150.00	$15.00
Iki $200.00	$20.00

Už didesnes sumas 10%.

Mūsų firma yra vienintelė turinti Department of Banking and Insurance leidimą ir bondyta iki $20,000.00.

SIUNTINIAI

Vienas iš mūsų labai populiarių siuntinių

Combination Parcel $48.00

3½ jardų — 100% vilnonė medžiaga vyrų eilutei
2½ jardų pamušalų — Rayon-Satin
3 jardai 100% vilnonė medžiaga moterų eilutėms arba suknelėms.
4 jardai plaunamos spausdintos medžiagos suknelei.
30 įvairių pritaikintų sagų
6 špūlės siūlų
1 pokelis adatų.

Medžiagų pavyzdžiai siunčiami pareikalavus. Prašome reikalaukite mūsų katalogų, kuriuose rasite didelį pasirinkimą maisto ir medžiagų siuntiniams, o taip pat vaistų. Mes esame specialistai persiųsti vaistus. Receptai išpildomi expertų.

Mes taip pat persiunčiame į TSSR **pačių supakuotus siuntinius.** Daug tūkstančių siuntinių persiųsta ir tuo buvo patenkinti siuntėjai. Atsiųskite arba atneškite savo paruoštus siuntinius į mūsų New Yorko įstaigą ir mes garantuojame gerą ir patikimą patarnavimą.

GRAMERCY,
DEPT. N. S.
118 EAST 28th STREET
Room 906 (9-tas aukštas)
New York 16, New York
Tel.: MU 9-0598

ĮSTAIGA NEWARKE
(NEW JERSEY)
744 Broad Street (9-tas aukštas)
Room 925

Įstaiga atidaryta nuo pirmadienio iki penktadienio 9:00—5:30 p. p., šeštadieniais 10:00—1:00. Sekmadieniais uždaryta.

ŽVEJAS IR JO ŠUO

(Vaizdelis iš Mažosios Lietuvos gyvenimo)

Čia patiekiamas vaizdelis yra išverstas iš vokiečių kalbos, įdėtas vietiniame vokiečių laikraštyje kaip tikra istorija (Eine wahre Geschichte) iš Rytprūsių. Nors autorės vardas ir pavardė Friede Peltz-Schlutius ir aprašomojo žvejo vardas Tom Swarn, ir žvejų kaimelio vardas Tolkemit yra kiek įmanomai labiau suvokietinti, bet kad tai lietuviškos kilmės moters rašyta apie lietuvį vargšą žvejį, gyvenusį ar tebegyvenantį lietuviškame kaime, aišku be tolimesnių įrodymų.

Tik iš vaizdelio neaišku, ar autorė Frida Šlutienė turi galvoje Tolkiemio žvejį Tomą Svarną, gyvenusį dar vokiečių valdymo laikais, ar jau prie naujųjų okupantų sovietų maskolių. Užtenka to, kad vietos lietuvių, išlikusių iš kryžiuočių gadynės vergijos, padėtis svetimiems ponams besikeičiant negerėjo ir, anot tos senos lietuvių dainos, "Vargelis man nieko nebojo, nieko nebojo, labiau bujojo..."

Štai ta istorija pažodžiui:

Rytprūsiuose yra žvejų kaimas Tolkemit (Tolkiemis) visai arti Įlankos (Haff). Lyg nudžiuvę medžiai horizontą raižo žvejų burinių kuterių stiebai. Žvejai gyvena tame mažame kampelyje, misdami betarpiškai iš rankos į burną. Senas vienuolynas ir majolikos fabrikas yra viskas, kas toje vietoje dar yra išlikę. Ir, be to, istorija apie Tomą Svarną ir jo šunį.

Tomas Svarnas užsiaugino bernardiną šunį, kurs jį visur lydėjo, kur tik žvejys savo kukaus amato reikalais keliavo.

Kai abudu būdavo jūroje, šuvys ant ūdų kibo ir pypkės dūmai šunies šnerves kuteno, abudu buvo laimingi.

Bet vieną dieną užėjo nepsakomai smarki audra, kuri nusinešė Svarno valtį ir jos nebegrąžino, nepaisant kaip kiedu jos beieškojo. Nuo dabar Svarnui ir šuniui prasidėjo vargo dienos, nes šis žvejas buvo tiek neturtingas, jog nebeįstengė įsigyti jokios naujos valties. Kurį laiką kentęs, Svarnas nuėjo pas kaimyną ir pasakė: "Paskolink man savo vežimą, aš turiu išvežti savo šunį. Aš nebegaliu toliau žiūrėti, kaip jis badauja".

Neilgai trukus Svarnas su savo ištikimu palydovu važiavo miškais. Ilgą laiką Tristanas (toks buvo to šuns vardas) žiūrėjo pro vežimo gardis į priešakyje vingiuojantį kelią. Naktį jis jau gulėjo svetimame kieme virve pririštas ir iš čia galėjo matyti vandenį, dangų ir žvaigždes. Jo širdyje užvirė maištas ir jis, garsiai sustaugęs, bandė virvę nutraukti...

Kitą rytą atsikėlęs Tomas Svarnas išėjo pro duris: ant slenksčio gulėjo Tristanas, kurs, atrodė, laukė būti mušamas.

"Tristanai, kaip tu čia atsiradai?!"

Gyvulys akimis parodė į vandenis, į tolimus plačius vandenis, kuriuos jis, namų ilgesio kankinamas, tą naktį perplaukė.

Dabar jiedu badavo abudu drauge, ir jau buvo ruduo. Tristanui prasikalė visi šonkauliai, ir Tomas Svarnas antrą kartą su savo šuniu išvyko į kelionę. "Pririškite jį tvirtu retėžiu", pasakė jis, "ir duokite jam gerai paėsti". Negalėdamas prisiversti į savo šunį pažvelgti žvejas išvyko namo.

Tą naktį siautė nepaprastai smarki audra, kaip ir aną naktį. Tomas Svarnas negalėjo miegoti, vis mąstydamas apie savo laivelį ir šunį. Bet Tristano kaklą veržia stiprus retežis, kurs žvanga nuo kiekvieno pasijudinimo, ir danguje nesimato jokios žvaigždės. Šuo nepaiso ir neloja kai kažkoks žmogus pro šalį praeina. Svetimas kiemas jo neliečia; bet kai svetimasis žmogus nueina, pažįstamas tabako kvapas pasiekia jo šnerves ir sukelia vandens, žvejojimo ir nuo tykiavimo ilgesį ir mažo rudo laivelio atsiminimą... Tristanui, rodos, širdis iš krūtinės išlėks. Tomai Svarnai! Tomai Svarnai! Ar tu girdi, Tomai Svarnai?...

Po geležiniu retėžiu jau varva kraujas, bet retežis neatsileidžia. Tristanas verkia kaip tikras žmogus, tačiau niekas jo negirdi. Jo kūnas tamposi ir draskosi, dejuoja ir blaškosi ant retežio, kurs baigia nutraukti jo kaklą. Tik šuns dejavimas pasiekia vandens pakraščius...

Tomas Svarnas negali užmigti. Jei Tristanui pavyktų dar sykį atsipalaiduoti ir jis vėl bandytų per vandenį plaukti, jis tikrai prigertų...

Tomas atsikelia. Jis turi ką nors daryti. Iš kamarėlės jis atsineša žvakę, ją įžiebia ir, padaręs iš balto popieriaus gabalo atšvaistą, ją pastato langelyje, kad šviestų toli į jūrą...

Kaukdama šėlsta audra, kaip išpliekti žvėrys bangos šoka į aukštį. Tomas Svarnas atsineša liktarną, ją užžiebia, apsiaučia savo apsiaustu ir pats eina prie vandens. Kiek galėdamas aukščiau rankoje iškėlęs liktarną jis žibina į vandenį. Audra drasko jo plaukus, lyg kokias pilkas vėtrungės vėliavytes. Jis ir pats nebežino, kaip ilgai jis taip išstovėjo.

Staiga jis kažką pamato. "Tristanai, šišion!"

Tomas Svarnas puola į vandenį. Jo basos kojos vandens šalčio nė nejaučia. Bangų volai muša jį į krūtinę... "Tristanai, šišion!"

Pagaliau kažkas jo liktarnos šviesoje sušmėkšo. Svarnas puola stverti, banga jam išplėšia liktarną, bet jis spėja pastverti šunį ir vandeniu springdamas velka jį į krantą. Krante prie jo kojų sudrimba juoda beformė šuns masė su nutrauktu retėžio galu ant kaklo. Bet Tristano širdis tebeplaka. Svarnas jį apkloja savo apsiaustu, trina visą jo kūną ir nepajunta, kaip pats verkia. Desperatiškai užsitempęs šunį ant pečių, parneša jį į savo bakūžę, pakuria ugnį ir mirtinai pervargusį gyvulį paguldo ant savo kelių.

Lėtai, palengva pradeda Tristanas atšilti ir jo plaukai apdžiūti. Tomas uždeda šuniui ranką, laukdamas, ir pajunta, kad Tristanas jo ranką palaižė, ir atmerkęs akis atpažino savo poną ir draugą.

"Nuo šiol tu būsi su manim, Tristanai, ar girdi?... Jei taip lemta, mudu mirsiva abu drauge!"

Jis tuos žodžius taria taip lėtai, kad šuo tuo tarpu užmiega. Tomas Svarnas nusišypso ir vėl pradeda svajoti apie nuosavą laivelį.

Svajonė virto tikrovę. Kaimelio žvejai susimetę nupirko Tomui Svarnui naują laivelį. "Ne tau", jie perspėjo Svarną, neleidę jam baigti padėkos žodžių, "tavo šuniui".

J. Pr.

Lituanus

Specialus LITUANUS žurnalo numeris pasirodė šiomis dienomis ir dabar siuntinėjamas skaitytojams. Jungtinis antros ir trečios šių metų laidos numeris pašvęstas paryškinti įvairius sovietų okupacijos aspektus. Bent kuklioje formoje tuo bandyta kontrastuoti komunistų propagandines pastangas ryšium su Lietuvos tragedijos liūdnąja 20 metų sukaktimi. Šiame numeryje paliečiama rezistencija, deportacijos, religijos persekiojimas, sovietų bandymai pateisinti okupaciją, dabartinis jaunimas, kūrybiniai bandymai ir eilė kitų momentų. Leidinys iliustruotas tėvynėje gyvenančių menininkų reprodukcijomis. Norintieji šį specialų numerį įsigyti, gali kreiptis į leidėjus (916 Willoughby Ave., Brooklyn 21 N. Y.) Kaina: vienas doleris.

Nuo šių metų pradžios yra pasikeitęs LITUANUS darbuotojų sąstatas. Redakcijos darbui vadovauja Alina Staknienė. Jai talkininkauja K. Čerkeliūnas, R. Gustaitytė, G. Penikas ir V. P. Vygantas. Administratoriumi yra K. Kudžma, gi visą leidimo darbą koordinuoja reikalų vedėjas V. P. Vygantas.

IŠ TOLI AR IŠ ARTI PIGIAI
PERKRAUSTAU
(MOVING)
BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituanica Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

GATEWAY PLUMBING CO.
Plumbing Contractors
Specializing in sewers, piping, flooded basements, remodeling & repairs.
All work guaranteed.
Residential — Commercial — Institutional.
Licensed, bonded — Insured.
8444 S. Kedzie. — RE 7-5200

SIUNTINIAI
Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
Jūsų pristatyti ir iš Europos (iš katalogų).
Siunčiame akordeonus, gitaras, siuvamas mašinas ir kt.
Viskas žymiai nupigintomis kainomis.
Overseas Cargo Co.
514 W. Pershing Rd. (39th St.)
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: OA 4-9079
Vedėjas P. NEDZINSKAS

GRADINSKAS
FM NEŠIOJAMI
tranzistoriniai radijai.
vėsintuvai, televizijos, fonografai.
Pardavimas ir taisymas.
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998
Atdara kasdien. Sekmad. uždaryta.

Nauja mostis ir tabletės atnaujina viltį kenčiantiems nuo
Arthritis - Rheumatism
Ši nauja kombinacija, AMERPOL skubiai palengvina sanarių uždegimo sukeltą skausmą, paraudimą ir sumažina skaudančių raumenų sutinimą, kurį sukelia arthritis ir reumatizmas.
Mostis, 98c. Tabletės $3.50 pas jūsų vaistininką.

BEAUTIFUL BUILT — IN CLOCKS
EASY INSTALLATION
...DO IT — YOURSELF
PUNCTUALE
PERPETUALE
Precision built, accurate, smartly - styled World famous, fully guaranteed, self-starting movement with sweep second hand. Face 11 inches in diameter. Available in genuine brass or in black finish. Full installation instructions included. Specify style and finish.
Shipped post - paid - insured.
Inclose check or money order.
$12.95. F. E. Tax Included.
Box No. 96. Dept. A. F.
CRIPE TOOL MFG. CO.
OWOSSO, MICH.

Help Keep Our Economy Strong
BUY U. S. SAVINGS BONDS

PRECISION CRAFTED
To Bring 'em Or Forget Year After Year
At Your Sporting Goods Dealer Or Order From
PHILLIP S. OLT CO.
PEKIN, ILLINOIS
25 GREAT CALLS
OLT GAME and BIRD CALLS

LIETUVIŲ AUTORIŲ ENCIKLOPEDIJA

Kas yra "Aleksandrynas"

Spaudoje jau trumpai buvo paminėtas neseniai išėjęs didžiulio Vaclovo Biržiškos veikalo, vardu "Aleksandrynas, lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos", I tomas (446 psl.). Tai pirmasis Lituanistikos Instituto raštų serijos veikalas išleistas ir platinamas JAV LB Kultūros Fondo (1347 So. 48 Ct., Cicero 50, Ill.)

Šis leidinys tai vienas svarbiausių ne tiktai tremties lietuvių, bet ir apskritai pastarųjų dešimtmečių įnašų į mūsų kultūros ir literatūros istoriją.

Kaip iš šio veikalo prakalbos aiškėja, autorius "Aleksandryno" pavadinimą paėmęs nuo Aleksandros vardo, tuo norėda mas pagerbti tiek savo mirusią žmoną Aleksandrą, kuri jo gyvenime suvaidinusi svarbų vaidmenį, tiek ir kitas moteris, kurios suteikusios savo vyrams lietuviams jėgų dirbti krašto labui bei kovoti su rusų caro priespauda. Tad "Aleksandrynas" būtų simbolinis pavadinimas, kurio kalbinė forma reikštų kolektyvinę sąvoką (panašiai, kaip, sakysime, beržų, gėlių grupė vadinama "beržynu", "gėlynu").

Duomenų aruodas

Koks šio veikalo turinys?

Šis tomas apima šimtą XVI -XVII a. lietuvių autorių, nuo Hussoviano (g. 1475/85) iki Rabės (1669-1720). Tai tiems autoriams skirtų ir sutvarkytų duomenų rinkinys su prof. Vaclovo Biržiškos komentarais. Duodamos kiekvieno autoriaus siauresnės ar platesnės biografijos, jo veikalų sąrašas, dokumentai apie autorių (jei jie veikalo parašytojui, V. B-kai, buvo žinomi) ir literatūra (veikalai bei šaltiniai, kuriuose rašoma apie nagrinėjamąjį autorių, jo veiklą bei raštus). Kaip matome, šis veikalas tai tam tikra specialinė lituanistinė enciklopedija — lietuvių autorių, kultūrininkų enciklopedija. Rašytojo sąvoka šio veikalo antrinėje antraštėje imama platesne prasme: į veikalą įtraukiami ne tiktai rašytojai siaurąja prasme (grožinės, dailiojo žodžio kūrybos autoriai), bet ir apskritai autoriai, ką nors parašę.

Didis įnašas į mūsų kultūros istoriją

Šiuo savo veikalu, kurį, kaip iš jo prakalbos patiriame, ir pats autorius labiausiai brangino iš visų gausių savo raštų, Vaclovas Biržiška yra atlikęs milžinišką darbą, davęs vieną didžiausių rašto įnašų į mūsų kultūros bei literatūros istoriją. Ligi šiol mums, net mok slus išėjusiems, tebuvo palikę atminty, kad mūsų senasis literatūrinis bei kultūrinis laikotarpis yra labai jau skurdus. Nevienam atrodo, kad XVI-XVII a., išskyrus Mažvydą, Daukšą, Širvydą ir gal dar vieną kitą, beveik nieko ir nėra — tik tušti, nykūs mūsų kultūros dirvonai. Prof. Vaclovas Biržiška pririnko daugybę autorių, didesnių ir mažesnių, su pagrindiniais juos liečiančiais duomenimis ir parodė, kad ir tais laikais buvo daugelis veikėjų, kurie dirbo, triūsė, rašė ir tuo būdu atidavė savo įnašą lietuvių kultūros gyvenimo kūrybai. Šis veikalas tai yra dokumentuotas to gyvenimo veiklos įrodymas, lietuvių praeities kultūros iškėlimas. Ir kiek čia įdėta darbo tiems faktams fakteliams surinkti, patikrinti ir sugrupuoti! Juk tų duomenų net vienam autoriui aprašyti yra dešimtimis ir net šimtais. Tokį darbą tuo tarpu tegalėjo atlikti toks velionis profesorius Vaclovas Biržiška, kuris uoliai visą savo amžių tuos duomenis rankiojo, kur tik prieidamas — archyvuose, iš vienokių ar kitokių dokumentų, iš knygų ir laikraščių bei laikraštėlių, pagaliau ir iš gyvųjų liudininkų.

Vienas pagrindinių mūsų kultūros istorijos veikalų

Kokia šio veikalo reikšmė? Tai vienas pagrindinių veikalų kiekvienos tautos, kuri pasiekia tam tikrą civilizacinio gyvenimo laipsnį. Tokių darbų mes dar netaip seniai ėmėme įsigyti. Tai "ietuvių bibliografija" (išleisti 5 tomai, to paties V. Biržiškos paruošti), Liet. Enciklopedija (dar nebaigta) ir štai dabar leidžiams trečias — "Aleksandrynas", kaip sakau, lietuvių autorių, kultūrininkų enciklopedija.

Kas galės juo pasinaudoti?

Šiuo veikalu pirmiausia galės pasinaudoti savo darbui, savo kūrybai mūsų kultūrininkai, nors ir kiekvienam kiek šviesesniam lietuviui jis naudingas. "Aleksandrynas" bus (kaip ir dar rankraščiu bebūdamas buvo) didelė parama Liet. Enciklopedijos bendradarbiams, nes be "Aleksandryno" geros dalies jai reikalingų duomenų ir visai dabartinėmis sąlygomis nebūtų galima susigraibyti. "Aleksandrynas" bus didelė parama ir lietuvių praeities, jos kultūros ir literatūros istorijos tyrinėtojams, nes jis pateikia apie autorius pagrindinius duomenis, kurių tyrinėtojui, specialiai rašant apie kurį rašytoją, kultūrininką ar kultūrinį faktą, nebereikės gaišti laiko pačiam jų ieškantis; ypač kad nevienas faktas dabar nebūtų ir visai surandamas dėl įvairių priežasčių (pvz. kai kurie rankraščiai per karą gali būti žuvę, o kai kurie gyvieji liudininkai išmirę). "Aleksandryno" duomenimis galės remtis laikraštininkai, įvairių sukakčių minėtojai, ir daugelis kitų.

Apie platesnį bešališką vertinimą

Šių eilučių uždavinys tebuvo trumpai pabrėžti šio neeilinio leidinio svarbą. Reikia manyti, kad nevienas specialistas plačiau ir nuodugniau veikalą panagrinės ir tuo prisidės prie jo reikšmės išryškinimo. Žinia, prie to tegalės prisidėti tik nešališkas ir dalykinis veikalo vertinimas, o ne koks — vienais ar kitais sumetimais — tendencingas į jį pažvelgimas, vieno kito tikro ar tik tariamo trūkumo suradimas, tuo kartais stengiantis skaitytojo akyse veikalą nuvertinti. Kai dėl trūkumų, tai, žinia, būtų gyvas stebuklas, jei neatsirastų kai kurių trūkumų ar net neteisingų faktų tokiame didžiuliame duomenų rinkinyje, kur pririnkta ne šimtais, bet tūkstančiais faktų (datų, vardų, vietovardžių, pavadinimų). Tokie dalykai panašaus pobūdžio veikaluose (ypač lietuviškosiose kultūrinio darbo sąlygose) ir negali būti išvengiami. Tik prisiminkime, kad ir geras užsienines enciklopedijas, kurių nevienoje randame daugelį klaidų net ir trumpuose jų straipsniuose, aprašančiuose Lietuvą. Objektyviai tegalima dalyką įvertinti, rūpestingai pasvėrus tiek teigiamus, tiek neigiamus dalykus. Tačiau, kiek tokių neigiamų bebūtų, yra aišku, kad tai iš esmės visai nesumažintų šio veikalo reikšmės.

Veikalo leidimo sunkumai

Tuo tarpu lieka pageidauti, kad netrukus būtų paskelbti ir numatytieji likusieji du šio veikalo tomai, kurie, kaip paskelbta prakalboje, apimsią dar 270 autorių. Šis pirmasis tomas gražiai išleistas, bet, sako, ir brangiai atsiėjęs, todėl leidėjai, sako, susidurią su jo leidimo sunkumais. Atrodytų, kad tai vis dėlto neturėtų būti nenugalimą kliūtis, jei mūsų visuomenė pasistengs įvertinti ne tik tokius dalykus, kurių reikšmė pasibaigia su praeinančia diena, bet ir turės pakankamai tautinio bei kultūrinio gyvenimo suvokimo perspektyvos. Ir išleisti reikėtų skubėti: viena, kad brangus veikalo rankraštis, autoriaus išsaugotas per karo audras, pagaliau nežūtų; o antra, šio veikalo dabartinis redaktorius, mirusio jo autoriaus brolis prof. Mykolas Biržiška, ir pats trokštų, kad nebūtų nudelsta...

Išleisti pajėgti turėtume. O jei ne, likimo ironija siūlo išeitį... Šių eilučių autoriui teko

(Tęsinys 10 psl.)

KALĖDOS IR NAUJI METAI ARTĖJA

SIŲSK DRABUŽIŲ DOVANŲ SIUNTINIUS SAVO DRAUGAMS IR GIMINĖMS. — SIŲSK DABAR — SIŲSK PER

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

LICENSED BY INTOURIST

Kiekvienas siuntinys apdraustas. Pristatymas garantuotas. Gavėjas nieko nemoka.

Visuose mūsų skyriuose didelis rudens ir žiemos meto reikmenų pasirinkimas žemomis kainomis.

Ateikite į jums artimiausią mūsų skyrių — gausite pilnas Informacijas.

Mūsų Skyriai:

NEW YORK 3, N. Y.	39 Second Avenue	Tel.	AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y.	600 Sutter Ave.	Tel.	DI 5-8808
PATERSON 1, N. J.	99 Main Street	Tel.	MU 4-4619
VINELAND, N. J.	West Landis Ave.	(Greek Orthodox Bldg)	
LAKEWOOD, N. J.	126 4th Street	Tel.	FO 3-8569
NEW HAVEN, Conn.	6 Day Street	Tel.	LO 2-1446
PITTSBURGH 3, Pa.	1015 East Carson St.	Tel.	HU 1-2750
CLEVELAND 13, Ohio	2683 W. 14th Street	Tel.	TO 1-1068
WORCESTER, Mass.	174 Millbury Street	Tel.	SW 8-2868
HAMTRAMCK, Mich.	9350 Jos. Campau	Tel.	TR 3-1666
CHICAGO 22, ILL.	2222 W. Chicago Av.	Tel.	BR 8-6966
SAN FRANCISCO, Cal.	2076 Sutter Street	Tel.	FI 6-1571
NEWARK 3, N. J.	428 Springfield Ave.	Tel.	BI 3-1797
PHILADELPHIA 41, Pa.	4925 Old York Rd.	Tel.	DA 4-4401
SPRINGFIELD, Mass.	1716 Main St.	Tel.	RE 2-7163
WATERBURY, Conn.	6 John St.	Tel.	PL 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich.	414 Scribner Ave., N.W.	Tel.	GL 8-2256
DETROIT, Mich.	7300 Michigan Ave.	Tel.	VI 1-5355
PASSAIC, New Jersey	211 Monroe Street	Tel.	PR 3-0979

Vineland, N. J. skyrius atidarytas tik penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.

JEWELRY

LAIKRODĖLIAI

Deimantai urmo kaina

PAS BUDRIKĄ

Akmenuoti nauji rankiniai laikrodėliai po	$6.95
17 Jl. rankiniai laikrodėliai po	$9.95
17 J. rankiniai laikrodėliai po	$19.95
17 J. rank. laikrodėliai 14 k. aukso	$39.95
Kišeniniai laikrodėliai po	$1.99
Alarm Clocks po	$1.99
Kliperiai plaukams kirpti po	$4.50
Deimantiniai rėžtukai stiklui piauti	$3.75
Dideli blanketai dvigubi vertės $9.00 po	$4.95
Decron gražios antklodės po	$7.95
Deimantiniai žiedai vertės $200.00 už	$98.50
Deimantiniai žiedai vertės $100.00 už	$48.50
Jungtuviniai žiedai 14 k. aukso po	$9.00
Rašomos plunksnos parkeriai po	$3.75
Daugybė prekių tik už pusę kainos.	
Hoover ir Electrolux dulkių valytuvai po	$29.50
Smith - Corona rašoma mašinėlė, nupiginta	$39.50

Išmokėtinai.

BUDRIK

FURNITURE

3241 So. Halsted Street

CAlumet 5-7237

Atdara pirmadienį ir ketvirtadienį iki 9 val. vakaro.

Budriko radio valanda sekmadieniais nuo 2:15 iki 3 val. po pietų iš WHFC radio stoties 1450 kil.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Šviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiagą siųsti: 5635 W. 22nd Pl., Cicero 50, Ill.

3 METAI NR. 28 (105)

SAULIUS ŠIMOLIŪNAS

Humanistinis galvojimas ir praktinis nuoširdumas

Santrauka. Tarpžmogiškų santykių susipratęs nuoširdumas paprastai vadinamas humaniškumu. O mintijimo sistema, kurioje pagrindinę vietą užima rūpestis žmogum, žinoma humanizmo vardu. Humanizmas yra pasaulėžiūrinė idėja, ir jos nagrinėjimui geriausia tinka filosofinis metodas. Bet prieš humanizmo analizę ir kritiką yra užsimenama apie filosofinio galvojimo pobūdį ir objektyvumą, kad kiekvienas skaitantis galėtų be ypatingo filosofinio pasiruošimo tinkamiau sekti mintį.

Gilesniam nagrinėjime išryškėja, kad konsekventiškas humaniškumas tegali išplaukti iš humanistinio įsitikinimo. Atsitiktinis humaniškumas kyla iš natūralaus socialinio bendravimo ir susidariusių papročių, pastariesiems esant be abejo įtaigotiems Vakarų kultūros, kurios pagrinduose itin ryškus humanistinis elementas. Todėl ir organizacijos gilesnis humaniškumas priklauso nuo to, kiek giliai joje išgyvenama bei įsisąmoninama humanistinė idėja.

Filosofinio galvojimo pobūdis ir vertė

Sekančios pastabos yra apologinės, nes šiandien visuomenėj tebegalioja filosofinio mąstymo nuvertinimas ir dėl to neužtenkamas filosofijos pažinimas.

Yra daug būdų, kaip įvertinti didžias filosofines mintis bei sistemas. Pirma, galima patikrinti sistemos aiškumą ir vidinį logiškumą panašiai kaip kokią matematinę teoriją. Bet toks priėjimas yra tik intelektualinė pratyba, nes filosofija turi ne vien tik formą, bet ir turinį, kurie šiuo atveju pasidarytų nebesvarbūs. Patys filosofai nuneigia tokio priėjimo vertę.

Antra, bet kokia didinga filosofijos sistema atskleidžia savotišką pasaulio supratimą ir išgyvenimą. Galima žvelgti į pasaulį ir Heideggerio, ir Jasperso, ir Nykos-Niliūno akimis, pajusti jį taip turtingai, kaip jie pajuto, ir išsiaiškinti savo gyvenimo prasmę pagal jų prasmes. Tačiau, nežiūrint kiek atskleidžiantis bus toks literatūrinis filosofijos charakterizavimas, šiame priėjime yra išleidžiami loginiai argumentai, kuriais filosofai pagrindė savo sistemų tiesą. Čia svarbu atminti, kad visos filosofinės sistemos pretenduoja į tiesą, ir todėl tiesos klausimas yra esminis filosofiniuose nagrinėjimuose.

Trečia, filosofiniai įsitikinimai gali būti nagrinėjami istoriškai santykyje su kultūros vystymusi, bet šis metodas yra mažiausiai tiesioginis iš suminėtųjų.

Dvidešimtojo amžiaus pozityvistiniai nusiteikusiems žmonėms filosofinių sistemų kūryba bei nagrinėjimas atrodė gana ilgą laiką tuščiu užsiėmimu, nes jiems atrodė, jog tokios sistemos neįmanomos. Pagal juos, filosofija negali pasakyti nieko, ko jau neišaiškino ar vėliau nedviprasmiškai išaiškins mokslai. Filosofas, užsidaręs savo kambarėlyje, nieko kito negali pasiekti kaip tik išvesti daugybę išvadų iš savališkai paimtos prielaidos; vien tik eksperemintuojąs mokslininkas tegali pasakyti, kas atsitinka tikrovėj ir apvaldyti aplinką.

Filosofijos prasilaužimas pro pozityvizmą atėjo keliais frontais. Ir intensyvaus pozityvizmo metu didieji filosofiniai klausimai tebekilo galvojantiems žmonėms, kaip ir visais laikais, ir reikalavo atsakymo, kurio mokslai negalėjo duoti. Nesvarbu, kaip toli buvo pažengę mokslai, bet tie klausimai paliko už mokslo ribų ir neatrodė, jog jie iš viso būtų prieinami moksliniam metodui. Jie vis likdavo už atidengtos gamtos, už fizinių dėsnių, vėl atgaivindami diskredituotos metafizikos terminą. Štai trys svarbesni pavyzdžiai. Pirma: Ar pasaulio buvimas priežastingas? Antra: Ar žmogaus valios ir proto veikimas gali būti išaiškintas ir pilnai sukontroliuotas mokslinėm priemonėm? Jei taip, tai kokios vertės yra žmogaus moralė? Trečia: Ar mes tikrai suprantame pasaulį? Tie visi metafizi niai klausimai nebuvo grynai abstraktūs, bet tampriai susiję su žmogaus elgesiu. Atsisakyti svarstyti metafizinių sistemų buvo tolygu pasiduoti iš šalies propagandos keliu uždedamiems ideologiniams rėmams. Kas nors vietoj idėjų pradėdavo leisti šūkius, sumasindavo visuomenę ir palenkdavo ją barbariškam elgesiui. Tad išvadoj pasirodė, kad pergalvoti filosofiniai įsitikinimai yra viena iš svarbiausių individo savybių.

Vis dėlto moksliniam amžiuje pripažinti ir filosofinę tiesą nebuvo lengvas žingsnis. Pradėta žiūrėti į filosofinius klausimus kaip į paradoksus, kurie negali būti nedviprasmiškai išspręsti, kadangi metafizikoje klaidingai naudojama kalba. Todėl buvo tikimasi, kad, susistematizavus kasdieninę kalbą, filosofija pranyks. Bet po ilgų ir įtemptų studijų išryškėjo, kad vidinės kalbos logika remiasi kaip tik neįmanomumu susistematizuoti kalbą. Šis antrasis filosofijos prasilaužimas pro pozytivizmą atėjo per matematikos sritį svarbiame matematikos pradmenų atradime, būtent Kurt Goedel 'Ueber formal unentscheindbare Saetze der Principia Mathematica und verwandter Systeme." *Monatshefte fuer Mathematik und Physik, 38* (1931), 173-198.

Tokiu būdu šiandien susidarė pažiūra, kad filosofinė tiesa yra objektyvi. Iš tikro pripažįstamos dvi objektyvinės paralelinės tiesos: mokslinė ir filosofinė. Kai mokslinė tiesa atsiranda iš patirties a posteriori, tai filosofinė tiesa išaiškina patirtį a priori. Pirmutinė tiesa randąsi pažinimo plotmėj, o antroji valios, suteikdama žmogaus elgesiui kryptį. A priori tiesa nei įrodoma, nei paneigiama individualių pavyzdžių, jos tikrumą laiduoja prielaidų tikrovės apimamumas ir tikslus deduktyvinis procesas.

Kalbos sistematintojų pastangos nebuvo bevaisės filosofiniam galvojimui. Iš tikro jos atnešė modernų filosofinio nagrinėjimo metodą, kuriuo šiame straipsnyje ir yra naudojamasi. Šis metodas išsiskiria iš anksčiau pristatytųjų savo didesniu tikslumu. Juo yra atkreipiamas ypatingas dėmesys į sąvokų tikslų apibrėžimą ir vartojimą, kad filosofinė sistema būtų lengvai ir nedviprasmiškai suvokiama. Taipogi jis apvalo filosofiją nuo bereikalingo mistiškumo, aiškiau apibrėždamas, kas yra filosofija ir kas ne.

Galima skirti filosofavimą į dvi skirtingas sritis. Pirmoji ir pati svarbiausioji yra filosofijos kūryba, bet čia jau yra kūrėjo pasireiškimas. Antroji yra filosofijos nagrinėjimas, kuris neturėtų ribotis vien tik filosofijos profesoriais, bet surasti atgarisio visuose giliau galvojančiuose žmonėse, o ypač visuomenininkuose. Žinoma, humanizmo analizė šiame straipsnyje irgi nebus originali filosofinė kūryba, bet jau sukurtos filosofijos aptarimas.

Humanistinės idėjos vystymasis

I. Istorijoje. Pirmas aiškus humanizmo filosofijos suformulavimas buvo padarytas senovės graikų sofisto Protagoro. "Žmogus", jis sakė, "yra visų dalykų matas, tų, kurie yra, ir tų, kurių nėra". Sokratas irgi gali būti priskirtas prie humanistinės idėjos teoretikų, kada jis nusisuko nuo tiesos ieškojimo aplinkos daiktuose ir susidomėjo žmogaus elgesiu. Filosofijos istorikai vieningai pripažįsta, kad Protagoras ir Sokratas buvo patys ryškiausi humanistai graikų filosofijoje. Šie išminčiai pirmieji pastatė žmogų pasaulio centre, nors ir nesukurdami didingų filosofinių sistemų. Tačiau ligi mūsų dienų išsamesnio humanizmo paryškinimo beveik ir nesulaukta, ir tik dabar egzistencialistai prasiveržė nauja humanistine srove. Tiesa, kiekvienas didysis filosofas kalbėdavo apie žmogiškąją būtį, tačiau tik retas drįsdavo pastatyti žmogų tikrovės pagrindu. Prabėgomis dar tektų užsiminti apie ne tiek garsų šio šimtmečio pirmojo ketvirčio anglų mąstytoją F. C. S. Schiller, kuriam tikrovė yra individualaus žmogaus savęs kūrimas. Jis ir pavadino savo minties sistemą humanizmu, nuo kurio laiko pasidarė tikslu vadinti visus žmogaus centriškumo idėjos skelbėjus humanistais, kas anksčiau buvo rezervuojama Renesanso laikotarpio klasikinės literatūros atgaivintojams.

II. Šiandien. Humanizmo idėja ryškiausiai sušvito dvidešimtojo šimtmečio viduryje egzistencialistų raštuose. Egzistencialistai yra tikra priešingybė pozityvistams, priešpastatydami pastariesiems individualizmą, subjektyvumą, jausmingumą. Egzistencialistų išreikštas humanizmas yra sugrįžimas atgal į individo problematiką. Jų pagrindinė tezė yra, jog "būtis" (egzistencija) yra pirmiau esmės (esencijos)", kuri skirtinga tradicinei dokrinai "esmė pirmiau būties". Egzistencialistui tai reiškia, kad žmogaus prigimtis apspręsta gyvenimo žaismo, o ne gyvenimas žmogaus prigimties. Todėl šie mąstytojai labai susirūpinę žmogaus individualumu: reikia stengtis visomis jėgomis atpalaiduoti žmogų nuo įvairių jungų, nes bet kokia prievarta sunaikina žmogaus neprilygstamumą.

Čia reiktų paduoti išsamesnį egzistencialisų aptarimą, tačiau vietos stoka ir prielaida, jog daugumas apie juos yra girdėję, neleidžia tai padarytī. Tetenka suminėti svarbiausius egzistencializmo skelbėjus. Egzistencialistų tiesioginiu pirmtakūnu laikomas Soeren Kierkengaard, jautria meniška forma iškėlęs individo neprilygstamą reikšmę sustingusioje krikščionybėje. Šiame amžiuje egzistencialistinis judėjimas skilo į dvi dalis: ateistinę, kurioje ryškiausi atstovai yra vokietis Martin Heidegger ir prancūzas J. P. Sartre, ir teistinę, kur išsiskiria vokietis Karl Jaspers, prancūzas Gabriel Marcel ir Amerikos vokietis Paul Tillich. Ateistinis egzistencializmas skelbia, jog tikrovė teapsireiškia per žmogaus buvimą, žmogaus buvimui niekas kita neprilygsta ir todėl žmogaus buvimas yra begaliniai vienišas. Teistinis egzistencializmas sutinka su žmogaus būties centriškumu, bet prileidžia Dievą, nes kitaip pasaulis būtų beprasmis. (ietuvių

(Tęsinys į 7- pusl.)

Mūsų Žingsniai

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

kalboj egzistencialistų charakteristikos mažoka, bet jos pakanka susidaryti pilnesniam vaizdui. Prieinamiausias šaltinis yra Lietuvių Enciklopedija, kur telpa straipsniai apie egzistencializmą, Kierkengaard, Jaspers ir Heidegger. Taipogi vertinga prof. Juozo Girniaus studija apie Jaspers filosofiją, pavadinta Laisvė ir Būtis.

Tenka pastebėti, kad šiandien lietuvių išeivių tarpe yra atsiradę tvirtų humanizmo idėjos skelbėjų, savo įžvalga bei forma nesiskiriančių nuo Vakarų pasaulio pasiekto aukšto lygio. Bene individualiausias ir sukūręs savo pasaulėžiūrinę sistemą yra poetas Alfonsas Nyka-Niliūnas, kurio poezijos rinkiniai (Praradimo simfonijos, Orfėjaus medis ir Balandžio vigilija) atveria, kaip Sartre teatro veikalai, meninėj formoj plačias filosofines perspektyvas. Nyka-Niliūnas savo eilėse skelbia individo laisvę ir jo pareigą kovoti už savo tikslą. Jo žmogus kovoja už save, vildamasis, kad Dievas nepasmerks jo už tą žygį. Jis įžiūri, kad ne aklas klusnumas, bet individualus kūrimas ir ieškojimas yra didžiausias moralinis dėsnis. Tokiu būdu Nyka-Niliūnas yra artimas teistiniams egzistencialistams. Taipogi prof. Antanas Maceina savo teologiniuose-filosofiniuose raštuose parodo gan aiškią teistinio egzistencializmo tendenciją. Gi ateistinių egzistencialistų, kurie būtų sukūrę aiškesnes mintijimo sistemas, lietuvių tarpe beveik nėra.

Antrojo pasaulinio karo išeiviai lietuviai studentai Vakarų universitetuose betarpiai susidūrė su atgimusiu humanizmu. Susidomėjimas humanizmu apsireiškė ne vien tik glaudesniu tarpgrupiniu bendradarbiavimu, kaip kad Šviesos organizacijos įkūrimu, kur susispietė įvairių pažiūrų studentai; bet ir įpratimu į visuomeninius klausimus žvelgti filosofiškiau negu iki tada, kas tebepraktikuojama ir Šviesos, ir Lietuvių Fronto Bičiulių ir kitų, nors buvo persikelta gyventi į pozityvistinės nuotaikos kraštus. Beje, Santaros organizacijon ši humanistinė nuotaika buvo pernešta iš Šviesos: ankstyvesnis Santaros pozityvizmas užleido vietą europinam humanizmui.

Humanistinės idėjos kritika ir įvertinimas

Humanizmas kaip metafizinė sistema pastato žmogų tikrovės centre. Visa turi tarnauti žmogui, o žmogus teatsakingas tik prieš savo sąžinę. Grynai logiškoj analizėj ši metafizinė sistema parodo svarbių spragų. Dėl to daugumas filosofų vengia kraštutinio humanizmo. Viena sistemos silpnybių yra jos pažinimo teorija, kuri veda į subjektyvizmo akligatvį. Minėti graikų filosofai ir egzistencialistai ryškiai iškėlė žmogaus svarbą ir moralinio apsisprendimo neprilygstamumą, tačiau pažinimo teorijos klausimuose paliko migloti arba sueklektino savo pažiūras, pasiskolindami objektyvumo kriterijų iš realistinių filosofijų. Tai vis aiškūs trūkumai humanistinėj sistemoj, bet patys humanistai nepretenduoja į išsamias sistemas, tik į humanistinės minties svarbą. Anot Kierkengaard, egzistencializmas nėra kokia filosofinė sistema, bet būdas filosofuoti, niekuomet neišleidžiant individualaus žmogaus problematikos iš akių. Todėl ir reiktų humanistus greičiau vertinti kaip vis naujai atgaivinantį vėją Vakarų filosofijoje, negu kaip išsamią mintijimo gran dį. Humanizmas gali būti integruotas su bet kokia pasaulėžiūra, kurioje nenuneigiama individo vertė. Dėl to ir egzistencializmas gali būti kartu krikščioniškas ir ateistinis.

Humanizmo svarba glūdi jo iškeltame rūpestyje žmogumi ir jo gerove. Iki Sokrato laikų žmogaus vertė nebuvo taip plačiai įsigalėjusi mintis, kaip ji yra šiandien. Vėliau krikščionybė įjungė sokratiškąjį elementą į savo pasaulėžiūrą, o pačių apaštalų net buvo sakoma, kad Sokratas antikiniame pasaulyje buvo arčiausia Kristaus mokslo. Kai Vakarų pasaulėžiūros nutoldavo nuo žmo gaus, vis pasikartodavo Sokrato šauksmas atsigrįžti į užmirštąjį individą. Taip atsirado ir egzistencializmas, humanizmo modernusis šauklys šio šimtmečio chaose.

Dabar kyla klausimas, ar tik humanizmas atnešė humaniškumą žmonių santykiuose. Žinoma, tarpžmogiškas nuoširdumas prasidėjo nuo pirmosios žmogiškos kibirkšties, kaip socialinio gyvenimo natūrali išdava. Tačiau natūralus humaniškumas yra instiktyvinis ir neturi absoliutinio reikalavimo žymių. Pavyzdžiui, perdėtas nacionalizmas užgarantuoja nuoširdumą tik tarp piliečių, o svetimtaučiams neparodomas net natūralus humaniškumas. Humaniškumas tegali būti pilnas per humanistinės idėjos įsisąmoninimą, o tai atėjo į filosofiją ir į gyvenimą tiesiogiai per humanizmo šauklius ir netiesiogiai per humanizmą, integruotą su išsamesnėmis pasaulėžiūromis.

SOPHIE BARCUS

★

RADIJO VALANDA

Visi programai iš WOPA, 1490 kil. AM 102-7 FM

Kasdien: nuo pirmadienio iki penktadienio 10—11 val. ryto

Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARUŠKOS: pirmad. 7 val. v

Tel.: HEmlock 4-2413

7159 S. MAPLEWOOD AVE.

Chicago 29, Illinois

Skelbkitės "N-nose"

ĮSIGYKITE LSS LITERATŪROS FONDO

gražiai išleistas mūsų tautos atgimimą vaizduojančias knygas!

S. KAIRIO, LIETUVA BUDO, 416 psl. — kaina $5.50
K. BIELINIO, DIENOJANT, 464 psl. — kaina $6.00
K. BIELINIO, PENKTIEJI METAI, 592 psl. — kaina $6.00
Knygos kietai įrištos ir iliustruotos.

Įsigykite jas įvairių progų dovanoms!

Jas gausite NAUJIENOSE ir Lit. Fonde šiuo adresu:

K. BIELINIS, 70 Fifth Avenue, 9th floor,
NEW YORK 11, NEW YORK

Mokykitės groti akordeonu

WILKINS MUZIKOS MOKYKLOJE

Roy Wilkins veltui mokins 6-ias savaites ir leis naudoti akordeoną.
6 privačios ½ valandos pamokos
6 privačios 1 valandos pamokos
6-ioms savaitėms muzikos reikmenys.

Name .....
Address .....
Age .....
Phone .....

Wilkins School of music
4853 MILWAUKEE AVENUE
MU 5-2100 — Chicago, Ill.
arba
3404 FULLERTON AVE. — Dept. N.
EW 4-4800.

Atsineškite arba atsiųskite šį kuponą be jokių įsipareigojimų.

STANKŪNO IR MASIULIO

LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖ

atkreipia malonų visų tautiečių dėmesį į tai, kad ji neturi jokių kitų adresų, o tik šį vieną, apačioje šio skelbimo pažymėtąjį, ir taip pat nieko bendra neturi su nelietuvių bendrovėmis, kurios gali kartais reklamuotis panašiais į jos pavadinimais.

Stankūno ir Masiulio Lietuvių Prekybos Bendrovė skubiai pasitarnauja užsakantiems standartinius grynos vilnos medžiagų su įrašais "All Wool Made in England" siuntinius, pusvilnonės medžiagos su įrašais "Made in England" pigius siuntinius, prabanginius ir kalėdinius siuntinius neribotais kiekiais ir visas kitas prekes pagal Bendrovės kaininkus ir katalogus.

Malonėkite rašyti mums ir reikaaluti pavyzdžių, ir mes greit pasitarnausite, arba kreipkitės į šiuos mūsų atstovus:

V. BAČANSKAS, 897 W. Lombard St., Baltimore 1, Md., USA.
A. DABŠYS, 3803 Evans St., Los Angeles 27, Calif., USA.
J. DAGYS AGENCY, 114 N. Rockton Ave., Rockford, Ill., USA.
J. DAUGIRDAS, 337 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y., USA.
K. DULKYS, 407 Burden St., Prince George, B. C., Canada.
D. JURJONAS & Co., Inc., 3251 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., USA.
K. KUDUKIS, 1702 Whitehall Dr., London, Ont., Canada.
A. KUSINSKIS, 61 Front St., Apt. 3, Sudbury, Ont., Canada.
A. MYLĖ, 991 St. Elizabeth St., Montreal 18, P. Q., Canada.
J. PETRULIONIS, Gaiva - Refreshments & Gifts, 3570 W. Vernor, Detroit 16, Mich., USA.
L. RADZEVIČIUS, 180 N. Cumberland St., Port Arthur, Ont., Canada.
K. STANKŪNAS, 5 Markwell St., Bowen Hills, Brisbane, Q-land, Australia.
A. STEIKŪNAS, 3824 Hemlock St., East Chicago, Ind., USA.
J. VAIČAITIS, 359 W. Broadway, So. Boston 27, Mass., USA.
J. VALAITIS, Hamburg-Altona, Daimlerstr. 44, Germany.
G. ZABORSKIS, 130 Bradford St., San Francisco 10, Calif., USA.
E. ŽUKAUSKAS, Marquette Gift Parcel Service, 2439 West 69 St., Chicago 29, Ill., arba 4839 W. 14 St., Cicero 50, Ill., USA.

STANKŪNAS & MASIULIS
LITHUANIAN TRADING COMPANY

108A, Whitechapel Rd. London, E. 1, Great Britain

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

JAU DABAR LAIKAS SIŲSTI SIUNTINIUS KALĖDOM

◆

Mes turime sutartį su Inturistu nuo 1947 metų ir esame plačiai žinomi dėl puikaus patarnavimo.

◆

Mūsų patarnavimo mokestis yra žemiausias
(nuo $5.00 iki $10.00)
ir per mus pasiųsti siuntiniai greičiausiai pasiekia gavėjus.

Reikalaukite mūsų naująjį katalogą bei muitų sąrašą

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 So. STATE STREET
Chicago 4, Ill.
WAbash 2-9354

Mūsų klijentai naudojasi nemokamai vieta mašinai greta esančiame garaže

Dr. D. Pilka...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

sakė, jog tikisi, kad reikalas susitvarkysiąs ir... pakeitė pašnekėsio temą.

Mudviejų pokalbį bandė trukdyti gretimame kambary buvusi jauna, buldogų veislės, nemenkai nusipenėjusi kalaitė Penelopa. Tai vertė šeimininką dėmesį padalinti tarp svečio ir riebulės kalaitės: pastarajai tai grasindavo kišenėje laikomu specialiu minkštu rimbeliu, tai padėdavo storulei į minkštą fotelį užsirioglinti. Man tai ėjo į naudą: gavau progų gydytoją Pilką iš įvairių taškų stebėti.

Žmonai sutartu laiku nesugrįžus, atsisveikinau ir išėjau į šilto povakario neramią gatvę.

Sekmadienį, birželio 19 d., dėl ankstyvesnio įsipareigojimo kiek pavėlavęs, nuvykau į Lietuvių Piliečių Klubo naujos trečio aukšto salės atidarymo iškilmes, į kurias atvykti primygtinai kvietė Dr. A. Kapochy. Įeinant į salę, veik prie išėjimo durų, sutikau Dr. Domininką Pilką. Supažindino mane su žmona, pratarėm kelis sakinius ir jiedu apleido pobūvį. Daktaras Pilka atrodė žvalus ir lieknas, nelyginant, dešimtmečiu atjaunėjęs. Buvo maždaug dešimta valanda vakaro.

Jau būdamas New Yorko padangėje, birželio 29 d. tapau užklaustas: ar Bostone miręs Dr. Domininkas Pilka nėra buvęs mano giminaitis? Tuo būdu sužinojau apie šio gydytojo — kultūrininko nelauktą birželio 27 dienos mirtį. Apleido gyvenimą jau peržengęs 70 metų slenkstį.

Pagarbos žodžiai velionį pamenant

Dr. Domininkas Pilka atstovavo tai lietuvių gydytojų Amerikoje skaitlingajai grupei, kurie nesitenkino vien tik pasirinktąja profesija, bet ėjo į mases pildydami kultūrininkų misiją. Jisai mokė tautiečius lietuvių bendrinės ir taisyklingos kalbos, parašė ir išleido populiarią lietuvių kalbos gramatiką, parūpino Lalio anglų-lietuvių bei lietuvių ir anglų žodyno antrąją laidą. Be to, rašė periodikoje, kultūros skleidime rišosi su platesniais tautiečių rateliais. Savo pastogę mielai užleisdavo naujosios išeivijos literatūriniams susirinkimams. Dalyvavo pašalpinės SLA organizacijos fraternitalinėje veikloje. Darė visa tai kukliai, tyliai, nesiafišuodamas, "garbės" negaudydams, palikdamas sektiną pavyzdį.

Šį kuklųjį, iš paprastų žodžių ir iš dienyno pasisemtų faktų, vainiką dedu ant tolimo Dr. Domininko Pilkos kapo, bandydamas bent šiuo — mažai efektingu — būdu pareikšti velioniui nuoširdžios pagarbos žodžius. Jaučiuosi nusidedąs, nesugebėdamas giliau ar prasmingiau atskleisti mirusiojo giminaičio būdą ir siekimus. Tie norai, troškimai, tos pastangos, manuoju nujautimu, buvo žymiai gilesnio ar netgi spontanesnio pobūdžio, negu netobula plunksna pajėgia atskleisti. Lieka tik nepaslepiamas pasitenkinimas, kad Pilkų giminės intelektualas paliko apie save šviesų prisiminimą, kad nebeprasmiai gyvenimą išgyveno.

Apie tai išdrįstu dabar viešai prakalbėti, nenustodamas vilties, jog Dr. Domininko Pilkos įdomi asmenybė dar susilauks tobulesnio ir išsamesnio lietuivų spaudoje apibūdinimo.

UNITED PRESS - NAUJIENŲ Photo

Dolores Anne Baker, 25 metų, iš Cleveland, Ohio, kuri Izraelio pasienyje buvo pagrobta Jordanijos kareivių ir iškalinta 10 dienų.

UNITED PRESS - NAUJIENŲ Photo

Charles Dillon (Casey) Stengel, pasižymėjęs Yankee vadovas, kurio vadovavimo metais Yankees per 12 metų laimėjo 10 atsižymėjimų ir septynis pasaulinius čempionatus, buvo pašalintas iš savo pareigų dėl seno amžiaus. Stengel sulaukė 70 metų.

PRIETELIAU, GERIAUSIA DOVANA SAVO DRAUGAMS — UŽSAKYTI "NAUJIENAS"

NORTH SIDE GRAPE DISTRIBUTORS
550 W. Kinzie Street (Kinzie & Jefferson), Chicago 10, Ill.
VYNUOGIŲ PIRKLIAI — MUSCATEL — ZINFANDEL
ALICANTE — CARIGNANE
Atdara šiokiadieniais 7—5 val. ir sekmadieniais 7—2 val.
Telef. CAnal 6-3230.

APLANKYKITE SAVO TĖVYNĘ!
Vykite patogiai ir komfortiškai žinomu
M.S. BATORY
Gdynia America Line laivu, iš Kanados uostų iki Gdynios Baltijos pakraštyje (Lenkijoje), ir iš ten traukiniu arba automobiliu į visas Rytų Europos dalis.
Batory — tai modernus, be dėmesio švarus laivas, su nepaprastai gražiai išpuoštais svečių kambariais ir patogiomis erdviomis kajutomis. Jūs pasidžiaugsite šiltu draugiškumu, tradiciniais puikiais valgiais ir mandagiu patarnavimu, siekiančiu patenkinti keleivius ir jiems padėti.
Iškilminga švenčių kelionė
Iš Quebec'o - Gruodžio 7
Ankstyvesnė kelionė iš Montrealio — Lapkričio 10 d.
275 svarų bagažas asmeniui NEMOKAMAI.
Pasiimkite savo automobilį.
• • •
Dėl rezervavimo ir informacijų pasitarkite su savo vietiniu kelionių agentu arba
GDYNIA AMERICA LINE
192 BAY STREET TORONTO, CANADA

BEN GELLER "The Name Behind the Brand"
OFFERS THE YEARS BEST DEAL ON THE
BEN GELLER CHEVROLET
NEW 1961 CHEVROLET
TOP DOLLAR FOR YOUR PRESENT CAR
IMMEDIATE DELIVERY ON A BRAND NEW CHEVROLET
WE NEED YOUR CAR!
NEW & USED CARS SERVICE & PARTS
3400 W. OGDEN • 3729 W. OGDEN
"WHAT BEN SAYS - BEN DOES"

PASINAUDOK PATIKIMU, KRUOPŠČIU IR GREITU MŪSŲ FIRMOS PATARNAVIMU
GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.
Licensed by INTOURIST
SIUNTINIAI SIUNČIAMI Į SOVIETŲ RUSIJĄ
LIETUVĄ, UKRAINĄ, BALTGUDIJĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, IR KITAS RESPUBLIKAS.
135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583
Tik vyriausioji įstaiga atdara kasdien nuo 9-6; Sekmadieniais nuo 9-4.
MŪSŲ SKYRIAI
141 Second Avenue, NEW YORK CITY, Tel. GRamercy 5-7430
39 Raymond Plaza W., NEWARK, N. J., Tel. MArket 2-2877
132 Franklin Ave., HARTFORD, CONN., Tel. CHapel 6-4724
900 Literary Road, CLEVELAND 13, OHIO, Tel. TOwer 1-1461
332 Fillmore Ave., BUFFALO 6, N. Y., Tel. MOhawk 2674
359 West Broadway, SO. BOSTON 27, MASS., Tel. AN 8-5040.
11339 Jos. Campau, DETROIT 12, MICH., Tel. TOwnsend 9-3980
632 W. Girard Ave., PHILADELPHIA 23, PA., Tel. WAlnut 5-8878
1855 West 47th St., CHICAGO 9, ILL., FRontier 6-6755
3216 Sunset Blvd., LOS ANGELES 26, CALIF., Tel. NOrmandy 5-9887
217 Hennepin Ave., MINNEAPOLIS, MINN., Tel. FEderal 2-4908
Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klijentų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 valandų ir adresatą pasiekia per 6—7 savaites (oro paštu laike 7—12 dienų). Įstaigose yra pirmos rūšies didelis pasirinkimas įvairių prekių. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informacijų apie naujas muitų normas ir patarnavimus.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES ir
GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus
Ofiso telef.: PRospect 8-3229
Rezid. telef.: WAlbrook 5-5076

Tel.: PRospect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tiktai antradieniais ir penktadieniais Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel.: PRospect 6-1795
2300 W. 51st St., Chicago, Ill.
Oakley Medical Arts Bldg.
arba
434 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel.: OWens 5-0533
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezidencija: HEmlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadieni nuo 1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad ir Šeštadieni tiktai susitarus

---

DR. JONAS G. BYLA-BYLAITIS
Nervų-Smegenų Ligos. Chirurgija
OAKLEY MEDICAL BLDG.
2300 W. 51st St.
Valandos: Šeštadien. susitarus, skambinti TIK Pirmad., Antrad., Ketvirt., Penkt. TIK nuo 2—4 ir 6—8 vak.:
PR 6-1795, Rez. TRemont 9-5890

Ofiso telef.: VIrginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akušerija ir moterų ligos.
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadieni pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1—3 ir 6—8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1—4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1—4 po pietų ir 6—8 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: POrtsmouth 7-6000
Rezid. telef.: GArdens 3-7278

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero

Kasdien 10—12 ir 4—7 Treč. ir šeštadienį tik 10—12.

Telef.: Ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro
Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais 12—4 val.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia šaukite KEdzie 3-2868
Dr. Emily V. KRŪKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12—3:00
Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketv nuo 6—9. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

"NAUJIENOSE" gali rašyti kiekvienas ir apie viską.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9:00—2:00 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Ofiso telef.: CLiffside 4-2896
Rez. telef. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
Bendra praktika ir chirurgija specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th STREET
(kampas 47th ir S. Hermitage Ave.)
Ofiso val.: nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 val. v.
Šeštadieniais nuo 2 iki 6 val. v., Išskiriant sekmadienius.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PRospect 8-1223 arba TR 3-5577
OFISO val.: pirmad. 7-9 val. vakaro, antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v. šeštadieniais 2-4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2458 WEST 71 STREET
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
Rezid. telef.: GIbson 8-6195

Atostogose iki š. m. rugpiūčio 1 d.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez. PR 6-4250
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 West 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta

---

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandažai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill
Tel.: PRospect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 2 p. p

---

Dr. Kazimieras
MICHEL

Optometristas-Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius Išgydo kreivas akis be operacijos Įdeda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja 39 metus
Kalba lietuviškai.
4654 So. Ashland Ave. YA 7-6616.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas

Tel.: YAards 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10—2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

CHICAGOS ŠVARIAUSIAS IR MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
R. ŠERĖNAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

ATVERKITE ŠIRDĮ
JIEMS REIKALINGA JŪSŲ
PAGALBA!
Komunistinės Kinijos pabėgėliai
109 Seminarijos mokiniai
reikalingi pagalbos!
Maisto, rūbų. Bent vienam padėkite mokytis. Vienam mėnesiui siųskite $45 adresu:
Rev. John B. Paim, S. J.
AMERICAN JESUITS IN CHINA
1618 Shadyside Road
Baltimore 18, Maryland

Naujas savininkas vadovauja
KEATING Rx LABORATORIJAI
6239 S. Kedzie
Pilnas receptų išpildymas. .... Reikmenys ligonio kambariui. Veltui pristatymas. Dėl skubaus patarnavimo kreiptis
HEmlock 4-1607

LAWN LANES
Ample free parking
16 BRUNSWICK FULLY AUTOMATIC LANES
Cocktail Lounge & Service Bar - Snack Shop - Supervised playroom - free instruction. Womens open & league bowling. Ladies bowling schools forming to bowl at 9 A. M.—1 P. M. or 5 P. M. on the day of your choice.
6750 S. Pulaski. — LU 2-2525.

DIANE'S
SELF-SERVICE
PRODUCE FARM
8756 S. Stony Island Ave.
We Deliver — RE 4-8863
$1.00 Minimum Order
Open 24 hours Daily
FRESH DAILY
FRUIT... VEGETABLES
THE FRESHEST
IN CHICAGO'S SOUTH SIDE

CENTRAL PIZZARIA
known for their own Italian recipe pizza, the best in town
5437 W. MADISON ST.
(Formerly Crawford Pizzaria)

Featuring Pizza • Italian Dishes Sandwiches
Hours 12:00 Noon to 12:00 Midnight
FOR DELIVERY
Phone COlumbus 1-9403

TRUMBULL SODAS
Galima gauti salę
Vestuvėms, pokyliams, banketams ir t. t.
VI 7-9641
3000 S. TRUMBULL AVE.
Kreiptis į Mrs. Janis.

SLOAN'S DEPARTMENT STORE
MOKINIŲ DRABUŽIŲ CENTRAS
Pilnas pasirinkimas vyriškų, moteriškų ir vaikams rūbų, duoda visai Jūsų šeimai galimybę gražiai pasipuošti už žemiausias kainas. Kalbam lietuviškai
7042 SO. WESTERN AVE.
Phone: PRospect 8-9210

MC NICOLAS PLBG. CO.
Plumbing Contractors.
Specializing in Remodeling,
Hot Water Heaters — Flood Control.
Licensed — Bonded — Insured.
All work fully guaranteed
Residential — Commercial — Institutional.
6900 S. KEDVALE. LU 5-9066.

BEST BUY LIQUORS
Imported & Domestic
Name brand
WINES — LIQUORS — BEERS
at cut rate prices.
Catering to church & social affairs.
We invite commercial accounts
2857 W. 63rd St. — PR 8-9185

XMAS TREES ORDER NOW!
CANADIAN SCOTCH PINES
$1.00 on Stump
Choice Quality - Nursery Grown
Phone or Write Mike Smilka
5925 E. 7th MILE
Detroit, Mich. — TU 2-1200

LEECRAFT CO.
Everything for the Hobbyist
Complete stock of crafts.
Model building Kits — Plastic Materials.
Handcraft supplies — Jewelry findings.
Tools & Accessories — HO trains
Open daily till 6, Mon-Thur-Fri-till 9
Sun. 1 P. M. 6 P. M.
6319 S. Western. — WA 5-4140

DeLuxe Food Shop
Featuring Dressel's Cakes,
Baked and Polish Hams
Homemade Potato Salad
6218 S. Western
PR 6-4114

D & C Appliance Co.
TV — RADIO — ANTENAS
Washers and Dryers
Repair & Service
Wringer Type and Automatic.
Most makes & models.
Also Vacuum Cleaners and Small Appliances
6844 S. Racine Ave.
VI 6-4981

7% BONAI
parduodami
GIDEON BAPTIST CHURCH
2209 E. Pawnee,
Wichita, Kansas
3-čioji didumu Baptistų bažnyčia mieste.
Mūsų Expansijų programai.
Rašykite ir gausite smulkesnių informacijų.

SOUTHWEST FUEL
SERVICE
RANGE AND FURNACE OILS
24 hr. service
2 oil 400 gals. ar over 13.1c gal.
2 oil less 400 gals. 13.6c gal.
1 oil 2 galon over 14.1c gal.
LUdlow 5-1806.

COME IN AND GET ACQUAINTED
ELSIE'S MODE O'DAY
rock Shop Hollywood Fashions
In Women's Wear
DRESSES $3.99 to 8.99
Sizes 10—20 ½ Sizes 14½ to 24½
ELSIE HAVLIK
Use our Lay-A-Way-Plan
....4277 Archer CL 4-2928

NOW OPEN
S AND S CYCLE SHOP
REPAIRS
3514 W. 111th St. — 1933 W. 127th St.
Chicago, Ill. Blue Island, Ill.
Featuring Ranger Bicykles new and used.
Free pick up & delivery on all makes of Bike.
Call GArdner 2-8976.

ATDARA KASDIEN
nuo 9—9 val.
Sekmadieniais: 11-tos ryto iki 6 val. p. p.
FAMILY FAIR, INC.
Pagrindinė rūbų gamykla, parduodanti sumažintomis kainomis.
7046 KENNEDY,
Hessville, Indiana.

---

6 arba 7%
BONAI
parduodami
WICHITA CHRISTIAN ACADEMY
2209 East Pawnee
Wichita, Kansas
Elementary & Junior High Shool
Rašykite ir gausite visas informacijas.

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BIČIULIS
Skaitykite "N-nas"

ISTORIJOS ŠVIESOJE

Maskva primetė Lietuvos komunistams stabą — Vincą Kapsuką Mickevičių. Leido jiems žaisti ir džiaugtis savu tautiniu dievaičiu, komunistų palaimintu. Maskvos gi patys komunistai neturi ką rašyti apie V. Kapsuką ir retai kada nors jį prisimena, nors V. Kapsukas jiems buvo šuniškai patikimas.

Bet kaip ten bebūtų, ar Vinco Kapsuko asmenybė tinka nors ir maskviniams Lietuvos komunistams į dievaičius, partijai nusipelniusį vyrą? Vincas Kapsukas nebuvo kovose užgrūdinta, kieto lydinio asmenybė. Nieko ne tik originalaus, bet ir iš kitų raštų kompeliacijos nieko vertingesnio nėra sukūręs. Virškino, kas jam svetima buvo, ir sugromuliuoti tinkamai nebuvo pajėgus. Trūko jam bendro išsilavinimo, pagrindinesnio socialistinės, o vėliau bolševikinės minties pažinimo. Buvo ne vien tik paviršutiniško išsilavinimo asmenybė, bet kartu nuolatos tai vieniems, tai kitiems komunizmo kūrėjams besitaikstąs ir vis besitaikąs į norimąjį tašką. Santykiuose su savo bendraminčiais laikėsi iš pasalų, vis tykodamas ką nors tvoti, bet nesusivokdamas, kada ir ką.

Bet bus geriau, jei pasidairysime pačių maskvinių komunistų lietuvių kalba leistoje spaudoje, kas buvo apie Vinca Kapsuką rašyta. Rašyta tada, kai dėl trečiojo seimo rinkimų ir galop dėl netikėtai užklupusio 1926 m. gruodžio 17 d. perversmo Lietuvos komunistai ir už jos sienų gyvenantieji pakriko, nesusivokė, kas darytina. Tada ne vien tik jų susirinkimuose, asmeniniuose pašnekesiuose, bet ir spaudoje pasirodė aistringi ginčai. Galop, lyg keliui tiems ginčams užkirsti. Zigmas Aleksa ryžosi atvirai ir viešai parašyti ir nurodyti tų visų nesutarimų tikrąjį kaltininką. Jo 24 puslapių straipsnis „Politinės ir ekonominės kapitalizmo stabilizacijos klausimas ir mūsų partijos taktika“ buvo Lietuvos komunistų partijos centro komiteto apsvarstytas ir LKP CK organe 1926 m. gruodžio mėn. „Komunisto“ Nr. 4 redakcijos vardu išspausdintas. Išspausdintas su LKP CK žinia. Tas straipsnis ilgokas, gerokai nuobodus ir maža ką nauja dabar pasakąs. Bet jo išvados ir visa, kas susiję su Vinco Kapsuko elgsena, jo raštais, kartu ir su jo asmenybe, yra vertinga susipažinti ir apsispręsti, ar Vincas Kapsukas tinka nors vien tik į Lietuvos kompartijos stabus.

Z. Aleksa pirmiausiai pasisako, kad jei jis ką rašydavęs apie V. Kapsuką, tai visuomet rašydavęs viešai, o jei kada nors slapyvardį vartojęs, tai V. Kapsukui tas slapyvardis visuomet buvęs žinomas. Taigi ėjo atviron kovon. V. Kapsukas gi demagogijos sumetimais gnybo Z. Aleksą, esą, šis jį iš pasalų puoląs. Z. Aleksa prisipažįsta, kad Lietuvos padėties komunistai neįvertino, jos tinkamai nepažino ir todėl darė tokią esminę klaidą, kaip laukimo „Lietuvoj tuč tuojau matyti sovietinę valdžią“, bet ne pačių užkariautą, o atneštą iš šalies. V. Kapsukas kelis metus Nepriklausomą Lietuvą spaudoje vartojo kabutėse. O faktiškai ji buvo tikrai nepriklausoma ir savo ūkį stabilizavusi. V. Kapsukas nesupratęs, kad Sovietų Rusija tada negalėjo ruoštis pakartotinai pulti Lietuvą, nei nesusivaikęs kapitalizmo stabilizacijos klausimais. Tai V. Kapsukas virškino Kamenevo mintis, tai jis metėsi prie kitų. Čia Z. Aleksa atvirai sako:

„Drg. V. Kapsuko taktika partijai buvo žalinga, ir jo kova su partijos linija tikrai padarė nemaža žalos mūsų partijai“.

O V. Kapsukas visuomet ėjo prieš partijos liniją, kada tuose CK posėdžiuose pats asmeniškai nedalyvavo, kai buvo svarstomi principiniai partijos veikimo taktikos klausimai. O buvę ir taip, kad jis kartu balsavęs už nutiestą veikimo liniją, bet susigriebęs, išeidavo spaudoje su sava kritika. Anot Z. Aleksos, kai kada drg. V. Kapsukas pats nesutikdavo su V. Kapsuku“.

„Šį Kapsuko susipainiojimą, beprincipiškumą galima, mūsų nuomone, išaiškinti vien noru nepiešt kuo blogiausioj šviesoj tą mūsų partijos liniją, kurios nustatyme V. K. (apsukas) nedalyvavo, su kuria d. V. K (apsukas) nesutiko jos nustatymo valandoj, prieš kurią kovojo 1925 m., su kuria nesutinka ir dabar, nors neseniai rašydamas kitais klausimais pasakė, kad jam jos esą priimtinos“. Taip teigė Z. Aleksa.

Ir toliau tame straipsnyje stipriai pasisakyta prieš V. Kapsuką:

“Išvadose reikia pasakyti: sunku polemizuot su tais, kas ant kiekvieno žingsnio pats sau prieštarauja“. Ir toliau dar griežčiau ir smerkiamai:

„... Partija nesutiks priimt kapsukizmo; jai užteks bolševizmo — leninizmo. Partija negali priimt kapsukizmo, kuris ne tik praeity nesutiko su bolševizmu, bet ir dabar nesutinka; kuris seniau buvo pilnas prieštaravimų, bet ir dabar turtingas; kuris kalba ir už dabartinės valdžios paturėjimą ir keliomis eilutėmis žemiau pasisako už darbininkų — valstiečių komitetus, kaip sovietų valdžios sinonimą; kuris neturi savo nuomonės apie partijos tezius, nes sykį taip apie juos kalba, o kitą kartą visai prie-

(Tęsinys 11-me psl.)

Lietuvių autorių...

(Atkelta iš 5-to psl.)

iš patikimų šaltinių patirti, kad iš okupuotosios Lietuvos siūloma veikalą išleisti. Jau nekalbant apie principinį klausimą leistis į tokį "biznį", galima čia tik pastebėti, kad jei ten jį ir išleistų (nes veikalas nepolitinis), tai, žinoma, tatai dar nereiškia, kad išleistų būtinai taip, kaip autoriaus parašyta. Juk ne tenykščiai lietuviai patys savo valia ten tokius dalykus gali daryti. "Tarybininkų" tikslas, žinoma, būtų išgauti rankraštį, o paskui daryti su juo ką jie norės, o ne paskutinėje vietoje iš to ir kaltis sau kapitalą: girdi, štai mes išleidžiame ir vertingus lietuvių kultūros istorijos veikalus, o pabėgėliai, morališkai susibankrutavę, ne tik politikoje, bet ir kultūrinėje srityje nieko nepajėgia padaryti. Reikia tikėtis, šitokio kelio šiam veikalui vis dėlto neteks rinktis.

O tuo tarpu institucijos bei asmenys, kurių dėka šio svarbaus leidinio I tomas buvo paskelbtas visuomenei, atliko neišblėsiančios reikšmės darbą.

Mag. phil M. K.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITWINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

2000 KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ BE UŽDARBIO

LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖS vadovybė naudojasi šia proga pareikšti visiems bet kur pasaulyje gyvenantiems lietuviams padėkai už didžiulę paramą, kurią jie parodė per pastaruosius trejis metus.

Reikšdami nuoširdų ačiū, pagal įprastinę savo tradiciją ŠĮ KARTĄ VĖL jaučiame pareigą visiems LIETUVIAMS atiduoti kaip DOVANĄ **2000 SPECIALIŲ KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ** uždarbį.

Remdamiesi ilgu savo patyrimu ir atidžiai parinkę siūlome ypačiai vertingus 2 SKIRTINGUS KALĖDINIUS SIUNTINIUS BE UŽDARBIO.

KALĖDINĮ SIUNTINĮ NR. 1 SUDARO:

1. 3 jardai **vilnonės** medžiagos vyriškam ar moteriškam kostiumui (tamsiai mėlynos, juodos, mėlynos ar žalios),
2. 3¼ jardo **vilnonės** medžiagos vyriškam ar moteriškam kostiumui (tamsiai mėlynos, rudos ar tamsiai pilkos),
3. 3 jardai dvigubo pločio pamušalo,
4. 1 sunkus vilnonis megztinis, sibirišku vadinamas,
5. 1 pora žieminių moteriškų kojinių,
6. 1 pora vilnonių vyriškų kojinių.

Normaliai šio siuntinio kaina yra $44.00
KALĖDINĖ šio siuntinio Nr. 1 kaina yra tiktai

$39.00

įskaitant visus mokesčius.

KALĖDINĮ SIUNTINĮ NR. 2 SUDARO:

1. 6½ jardo **vilnonės** medžiagos 2 vyriškiems kostiumams (tamsiai mėlynos, rudos ar tamsiai pilkos),
2. 6½ jardo **vilnonės** medžiagos 2 moteriškiems kostiumams (tamsiai mėlynos ar pilkos),
3. 3 jardai **vilnonės** medžiagos vyriškam ar moteriškam paltui (tamsiai mėlynos, juodos, mėlynos, žalios ar kupranugario spalvos),
4. 4 jardai sunkaus rajono medžiagos 1 moteriškai ar 2 vaikiškoms suknelėms,
5. 10 jardų dvigubo pločio pamušalo.

Normaliai šio siuntinio Nr. 2 kaina yra $85.00.
KALĖDINĖ šio siuntinio kaina yra tiktai

$75.00

įskaitant visus mokesčius.

Visos šių abiejų KALĖDINIŲ siuntinių medžiagos yra eksportinės angliškos medžiagos.

Visos kostiuminės šių abiejų KALĖDINIŲ siuntinių medžiagos yra sužymėtos įrašais:

"MADE IN ENGLAND"

TURINT GALVOJE LABAI DIDELĮ PREKYBINĮ MŪSŲ PASISEKIMĄ 1959-60 METAIS, MES ESAME PAJĖGŪS ŠIAIS METAIS PASIŪLYTI **KALĖDINIAMS BE UŽDARBIO SIUNTINIAMS SPECIALIAI MUMS GAMINTAS** NAUJAS MEDŽIAGAS, ŽYMIAI GERESNĖS RŪŠIES IR ŽYMIAI PATRAUKLESNIO RAŠTO IR ŽEMESNĖMIS KAINOMIS NEGU PRAEITAIS METAIS.

Pareikalavus siųsime oro paštu nemokamus medžiagų pavyzdžius į bet kurį pasaulio kraštą.

Mūsiškį KALĖDINĮ be uždarbio siuntinį gali užsisakyti kiekvienas lietuvis, vis tiek, ar jis yra mūsų klijentas, ar kitos firmos.

BET KADANGI NORIME VISIEMS DUOTI PROGOS PASINAUDOTI TUO PASIŪLYMU, TAI NUSTATĖME, KAD IŠ KARTO BET KAS GALI UŽSISAKYTI NE DAUGIAU KAIP 2 SIUNTINIUS (PO VIENĄ KIEKVIENO).

Priiminėsime taip pat po $1.00 užstato, kuris užtikrins, kad bet kuris kalėdinis siuntinys galės būti palaikytas 10 savaičių.

Mes garantuojame:

1. Kiekvienas siuntinys pasieks gavėją,
2. Jei siuntinys dingtų, grąžiname pinigus arba nemokamai pasiunčiame kitą siuntinį,
3. Apmokame visus mokesčius čia, dėl to siuntinio gavėjas, sulaukęs Lietuvoje siuntinį, nieko jau nebemoka.
4. Siunčiame visas medžiagas **tiktai** pagal pasirinktuosius pavyzdžius.
5. Kitas prekes siunčiame **tiktai** pagal jų aprašymą.

Pareikalavus oro paštu nemokamai siunčiame savo bendrinį katalogą, kuriame sužymėtas didelis prekių pasirinkimas, ir savo standartinių siuntinių kainoraštį, apimantį 31 skirtingus siuntinius, kurių kainos yra nuo $29.00 iki $125.00, įskaitant visus mokesčius.

Malonu taip pat pranešti visiems lietuviams, kad iš 1 HUNT STREET esame persikėlę į žymiai erdvesnes modernias patalpas.

LITHUANIAN TRADING COMPANY

341, LADBROKE GROVE, LONDON, W. 10, ENGLAND

M. GORKIS

Dar apie velnią

(Tęsinys)

— Nagi šiaipjau, aš užėjau pas jus, neturėdamas ką veikti. Juk šiandie — jūs žinote? — trijų karalių išvakarės, ir velnius, šią dieną iš visur veja. Gatvėje — rūkas, drėgmė... biauri žiema šiais metais! Ir štai aš, žinodamas, kad jūs — humaniškas žmogus...

Ivanas Ivaniviičius buvo suglumęs. Jis niekuomet nežiūrėjo rimtai į velnio buvimo klausimą ir dabar, jį matydamas, jautėsi jam nusikaltęs.

— Aš... labai džiaugiuos! — sakė jis, sumišęs šypsodamas. — Jums, gal būt, nepatogu ant palangės? Prašau jus...

— O, nesirūpinkite! Aš, kaip ir jūs, labai greitai priprantu prie visokios būklės, kad ir kaip ji būtų nepatogi.

— Mm... labai malonu! — pasakė Ivanas Ivanovičius ir pagalvojo mintyje: „Tačiau jis... stačiokas... arba, tikriau tarus— familiarus."

— Jūs, rodos, pareiškėte norą apvalyti savo širdį, taip?

— Ta-aip... žinote, žmogus, nors protas ir progresuoja, vis dar tebėra silpnas kovoje su aistromis... Bet — atleiskite! jei aš blogai nenugirdau, jūs pasiūlėte man savo pagalbą šiame... reikale?

— Pasiūliau ir kartoju — pasiryžęs jums tarnauti.

— Bet juk tai — priešinga jūsų specialybei? — nustebo žmogus.

— Ė, Ivanai Ivanovičiau! — sušuko velnias, valiūkiškai pamojęs ranka. — Jūs manote, man neįkyrėjo mano specialybė?

— Taip? z

— Kurgi ne! Net žmogui kai kada nuibosta daryti vien tik niekšybes, ir jis kartais nuoširdžiai atgailauja...

„O ką, jei aš priimsiu jo pagalbą? — galvojo Ivanas Ivanovičius. — Jis, tur būt, gali padaryti mane tobulą. Tai nustebs mano pažįstami..."

— Tai pasakykite man, kas jus varžo? — spyrėsi velnias.

— Bet... ė... matote juk tai, tur būt, labai skausminga operacija?

— Tik tvirtos širdies žmonėms, tiems, kurių jausmai vientisi ir giliai įaugę į širdį.

— O aš?

— Jūsų, — jūs atleiskite, juk aš esu kaip ir daktaras, — jūsų širdis minkšta, tokia, žinote... išpurtusi kaip peraugęs ridikėlis, pavyzdžiui. Kai aš rausiu iš jos jus varžančias aistras, jūs papajusite tą patį, ką jaučia višta, kai rauna jai plunksnas iš uodegos...

Ivanas Ivanovičius susimąstė ir pagalvojęs paklausė:

— O leiskite sužinoti, jūs už savo... paslaugą pareikalausite mano sielos?

Velnias nušoko nuo palangės ant grindų ir, neramiai modamas leteniėkėmis, ėmė kalbėti:

— Sielos? O, ne! Ne, atsiprašau... man nereikia... Susimildamas! Kur aš ją? atleiskite! aš norėjau pasakyti — kam ji man? Ak, ne tai, ne tai! Aš norėjau pasakyti...

Ivanas Ivanovičius žiūrėjo, kaip velnias blaškosi, ir jautėsi esąs įžeistas.

— Aš todėl paklausiau apie tai, kad, aplamai, jūsų įprasta.

— Taip būdavo seniau, kai buvo sveikų, stambių sielų...

— Jūs lyg ir niekinate mano sielą...

— O, ne! Bet aš... aš tiktai noriu būti nesavanaudiškas šiandie... Be to, sutikite, argi man ne įdomu matyti tobulą žmogų?

— Mm... Tai jūs sakote,

(Tęsinys 12 pusl.)

Istorijos šviesoje...

(Tęsinys iš 4-to pusl.)

šingai; kuris tai mokina vilkimosi paskui liberalus, tai nesugeba suprast reikalingumo pasitraukt atgal, kada mūsų partija per toli paėmė į kairiąją; kuris tai mato stabilizacijos pradžią, tai tuo kartu siūlo imtis tiesioginio ruošimosi prie ginkluoto sukilimo, kaip dienos uždavinio ir t. t.".

Faktas, kad V. Kapsukas nežinojo, ko jis nori, ir buvo palinkęs į avantiūras. Tokiu svyrūnėliu, avantiūristu jis buvo žinomas iš 1905 m. revoliucijos.

O štai įtarimas:

„Faktas pasilieka faktu, kad mūsų spaudoje nėra nei vieno straipsnio d. V. K (apsuko) parašyto prieš trockizmą, prieš naują opoziciją, prieš opozicinį bloką; faktas pasilieka faktu, kad d. V. K. buvo prieš talpinimą Lenino straipsnių prieš trockizmą rinkiny „Marksistai ir oportunistai"...

Toliau V. Kapsukas gretinamas su Zinovjevu, Kamenevu ir kitais opozicionieriais, Stalino pavedimu sušaudytais.

Tikrai keistokas buvo reikalavimas, kad V. Kapsukas pasisakytų preš trockizmą ir kitus opozicionierius. Kaip jis galėjo pasisakyti, jei jis tylom tykojo, kas kompartijos paims viršų ir kaip naujai reikės taikstytis, lankstytis. O V. Kapsuko būta lankstaus. Jei ne jo meniškas sugebėjimas lankstytis, turint galvoje, kas apie jį buvo viešai pasakyta ir kokie kaltinimai jam buvo prikišami, jis turėjo dingti „iš apyvartos", kaip dingo R. Rasikas, J. Šepetys, Serbenta, galop net pats Z. Aleksa ir daugelis kitų. V. Kapsukas gi mirė sava mirtimi. Tai mokėjimo „menas" gyventi tokiose sovietinės santvarkos salygose ir mirti natūralia mirtimi.

Ir šit tas vyras svyrūnėlis, pataikūnėlis parinktas Lietuvos komunistų partijos dievaičiu. O ką geresnio jai buvo parinkti? Gal Uborevičių, Putną ar Z. Aleksą — sušaudytus ar kalėjime mirusius? Pačių komunistų sušaudytus ir jų pačių savo bendraminčius kalintus...

"D. Balsas"

IŠNUOMOJAMOS SALĖS:
Vestuvėms, posėdžiams, banketams, pokyliams, suvažiavimams ir t. t.
Kiekvienoje salėje yra 350 sėdimų vietų.
Mes pristatome užsakytą maistą.
Dėl užsakymų skambinkite arba atvykite į
OAZA CATERING
1250 Milwaukee Ave. • EVerglade 4-9470 • Chester Wicha
Yra mašinom pastatyti vieta.
Kai kreipsitės dėl salės, paminėkite šį skelbimą.

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS
DARBAS
kritiškai stebi mūsų išeivijos, Lietuvos ir viso pasaulio gyvenimą. Prieš konservatyvią provinciališką tradiciją DARBAS stato humanistines vertybes ir kūrybiškai šviežią žodį.
5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.
DARBO KAINA YRA TOKIA:
$3.00 metams, $2.00 studentams, paskiras numeris $1.00

7% PELNO
FIRST BAPTIST CHURCH
Laplace, La.
(Broadway bažnyčios bonų planas)
ĮGYJA PILNĄ VERTĘ PO 14-KOS METŲ.
BONŲ VERTĖ: $250; $500 IR $1.000.
Iždininkas ir Mokesčių Rinkėjas
BANK OF ST. JOHN
Reserve, La.
Dėl smulkesnių informacijų rašykite arba skambinkite Kun. Ralph Webber, Laplace, La. Telef. 6219 arba 6012

JUS PAGYDYTI YRA MŪSŲ BIZNIS
Jūsų registruotas farmacininkas išpildo visus receptus ir juos du syk patikrina
Veltui paimame ir pristatome užsakymus.
Skambinkite: LUdlow 2-7100.
MB290-3/59-MF3

Jūs taip pat rūpestingai pildykite daktaro nurodymus, kaip jūsų farmacininkas atidžiai išpildo jo receptus.
Greitas receptų išpildymas
CRAWFORD
Prescription Pharmacy — Medical Center
6449 S. PULASKI RD.
• Receptai
• Pirmai pagalbai medikamentai
• Ligonių kambarių reikmenys
• Vaistai
• Smulkmenos.
IŠPLANUOTA PAGAL DAKTARŲ PAGEIDAVIMUS
• Mašinoms pastatyti vieta prie pastato.
• Didelis laukiamasis. • Budintis daktaras yra visą laiką.
• Oro vėsintuvai. • Vaistinė tam pačiam pastate.
DAR TURIME RINKTINIŲ LAISVŲ PATALPŲ.
DĖL INFORMACIJŲ SKAMBINKITE LU 2-7100.

NELAUKITE-
RYTOJ GALI BŪTI PERVĖLU!
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ir šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters'
O'MALLEY & McKAY, Inc.
222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1040
Telefonas: CEntral 6-5208
Generaliai Agentai Šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO

SKELBKITĖS NAUJIENOSE

Dar apie velnią...

(Tęsinys iš 11 pusl.)

kad tai neskaudu ir nepavojinga?

— Užtikrinu jus! Su mano pagalba jūs pasieksite tobulumą visai už dyką... Taigi gal norite — išmėginimui išrausime ką nors iš jūsų širdies?

— Ga-al...

— Puiku! Kas labiausiai jus apsunkina?

Ivanas Ivanovičius susimąstė. Labai sunku pasakyti, kuri iš mūsų aistrelių mažiau už kitas mums miela.

— Ne, jūs jau geriau pradėkite nuo mažo.

— Man vis tiek... nuo ko įsakysite?

Ivanas Ivanovičius vėl nutilo. Nors jis ir dažnai tyrinėdavo savo sielą, bet vis dėlto — o gal kaip tik dėl to — joje viešpatavo visiškas chaosas: viskas joje buvo sumaigyta, supainiota... ir jis negalėjo rasti joje nė vieno aiškaus, vieniso, švaraus nuo pašalinių priemaišų jausmo, nors ir stropiai rausė jos turinį.

Velnias pavargo belaukdamas ir pasiūlė jam:

— Imkime ir išraukime iš jūsų širdies garbės troškimą: jūsų juk nedidelis...

— Na, gerai! — pasakė Ivanas Ivanovičius atsiduseęs, — ištempkite jį man...

Velnias prisiartino prie jo ir, palietęs ranka jam krūtinę, greitai atitraukė ranką atgal. Ivanas Ivanovičius pajuto aštriai, bet maloniai diegiant, kaip kad esti traukiant rakštį iš piršto.

— O juk iš tikrųjų tai neskaudu... — su palengvėjusia širdimi pasakė Ivanas Ivanovičius. — Leiskite žvilgterėti, koks gi buvo mano garbės troškimas...

Velnias ištiesė jam ranką, ir ant delno Ivanas Ivanovičius pamatė kažką bespalvį, mažą, susiraukšlėjusį, panašų į skarmaliuką, kuriuo ilgai buvo šluostomos dulkės.

Pažiūrėjo Ivanas Ivanovičius į savo garbės troškimą ir atsiduseęs tylutėliai pasakė:

— Bet, žinote... — kai atsimeni, kad tai vis dėlto mano širdies dalelė... gaila!

— O gal norite, aš išrausiu jums ir gailestį?

— N-n... kaipgi aš būsiu be jo?

— Kokia iš jo nauda?

— Na, žinote tai geras žmogiškas jausmas...

— Na, o ką jūs pasakysite apie pagiežą?

— O, ją tai — šalin! Ją tai — velniop! O, atsiprašau...

— Niekis... nesirūpinkite...

Vienias vėl palietė Ivanui Ivanovičiui krūtinę, ir vėl žmogus pajuto diegiant. Ir vėl ant velnio delno gulėjo kažkas skleidžiąs rūgštų kvapą ir panašus į skarmalėlį...

— Ta-aip, — pasakė Ivanas Ivanovičius, suraukęs nosį, — mat, kokia ji... natūralios išvaizdos...

— Prie jos daug primaišyta baimės, — pasakė velnias.

— Šit kaip... hm... Bet pasakykite, susimildamas, kodėl mano visų jausmų toks... drebutiškas sudėjimas? Tartum medūzos...

— Toks jau jūsų likimas, gerasis Ivanai Ivanovičiau — pasakė velnias ir pasibiaurėdamas numetė nuo delno ant grindų savo paciento širdies dalelę.

— O aš jau pradedu jaustis kažkaip ypatingai, — pranešė Ivanas Ivanovičius, įsiklausydamas į savo širdies plakimą.

— Malonu?

— Lengviau... erdviau pasidarė krūtinėje.

— Ar tęsti operaciją?

— Aš... nieko prieš...

— Ką jūs dar turite?

— Taigi... visokius... apskritai, visa tai, ką turi žmonės.

— Pavyzdžiui, pyktis?

— O, taip! Žinoma... pyktis, taip... Tai yra, tiesą sakant, ne visai pyktis... — o, žinote... toksai nervingumas... susierzinimas... labai neramus jausmas!

— Pašalinti?

— Žinoma! Bet tik, prašau, atsargiau... Ten manyje viskas šiek tiek sujaukta... štai kai jūs rovėte pagiežą, aš pajutau, kaip manyje krustelėjo gėda dėl jos...

— Tai natūralu, — pasakė velnias, — net aš, matydamas jūsų jausmus, imu gėdytis dėl jūsų... pernelyg nešvariai laikote jūs savo širdį...

— Ką gi, ar aš tuo kaltas? — atsakė Ivanas Ivanovičius. — Juk širdis — ne dantys: jos šepetuku ir kreida nenuvalysi.

— Ir čia yra tiesos... Na tai aš operuoju?

— Aš pasiruošęs...

Ir trečią sykį velnias palietė savo ranka Ivano Ivanovičiaus krūtinę.

(Bus daugiau)

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE" — TURI GERIAUSIĄ PASISEKIMĄ BIZNYJE — GARSINKIS IR TU

Let Us Show You...
America's Most Beautiful
Home Heaters

The New

Warm Morning
GAS HEATERS

Four Sizes of Custom Deluxe Radiant Circulators

JUST LOOK AT THESE ADVANCED FEATURES...

CONVENIENT "TOP-O-MATIC" CONTROLS . . . located at the top rear of the smartly styled heater cabinet. No more stooping . . . bending . . . groping for the controls. WARM MORNING has put them up top. Control panel has selector switch for the Jet-Stream blower and thermostat control knob.

EASY TERMS

Warm Morning
A QUALITY LINE OF GAS & COAL HEATERS & GAS INCINERATORS

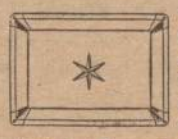

"PICTURE FRAME" STYLING . . . The great new look in heater styling. Clean-cut lines . . . polished chrome trim . . . "Perfo-Dot" top grille and front panel . . . long-lasting, shaded mahogany finish . . . all combine to give you a heater of unsurpassed beauty!

Four Sizes of Economy-Priced Deluxe Circulators

"JET-STREAM" HEAT FLOW . . . AT FLOOR LEVEL . . . puts an end to cold drafty floors. The exclusive WARM WORNING "Jet-Stream" blower, built into the heater, spreads a wide carpet of warmth over the floors of your home. Operates automatically.

TRADE — IN ALLOWANCE

FACTORY GUARANTEED . . . combustion chamber for 20 years! Burner for lifetime of heater! Your assurance of long, dependable service.

GH7-b

OGDEN STOKER SALES AND SERVICE CO.

1314 WEST GRAND AVENUE All Phones: SEeley 3-7112
CHICAGO, ILL.